

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Problematika základní odborné přípravy
příslušníků Policie ČR

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
JUDr. Josef Drábek

Vypracoval:
Vratislav Číhal

Brno 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Problematika základní odborné přípravy příslušníků Policie ČR“ zpracoval samostatně a použil jen literaturu uvedenou v seznamu literatury.

Brno 24. 4. 2008

.....
Vratislav Číhal

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Josefu Drábkovi za cenné rady, které mi po celou dobu při zpracovávání mé bakalářské práce poskytoval a rovněž za jeho čas a trpělivost.

Také chci poděkovat své manželce Dagmar Číhalové za morální podporu, které se mi po celou dobu studia od ní dostávalo, čehož si nesmírně vážím.

Vratislav Číhal

OBSAH

Úvod	5
1. Vzdělávání člověka a vzdělávání dospělých	7
1.1 Vzdělávání – celoživotní proces	8
1.2 Problematika vzdělávání dospělých	9
2. Obecná problematika vzdělávání příslušníků Policie ČR	14
2.1 Kvalifikační předpoklady budoucího policisty	14
2.2 Osobnost policisty	15
2.3 Historie vzdělávání	17
3. Rozbor novodobých modelů základní odborné přípravy příslušníků PČR	22
3.1 První model odborné přípravy (1994 - 2001)	23
3.1.1 Charakteristika modelu	23
3.1.2 Profil policisty	25
3.1.3 Sociální aspekty	28
3.1.4 Dílčí závěr	29
3.2 Druhý model odborné přípravy (2001 – 2005)	29
3.2.1 Charakteristika modelu	30
3.2.2 Profil policisty	32
3.2.3 Sociální aspekty	36
3.2.4 Dílčí závěr	37
3.3 Třetí model odborné přípravy (2005 – dosud)	38
3.3.1 Charakteristika modelu	39
3.3.2 Profil policisty	42
3.3.3 Sociální aspekty	45
3.3.4 Dílčí závěr	46
Závěr	48
Resumé	51
Anotace	53
Seznam použité literatury	54
Odkazový a poznámkový aparát	57
Seznam symbolů a zkratek	59
Přílohy	60

Úvod

Celoživotní vzdělávání člověka je fenomén, který se stává nedílnou součástí života jedince ve společnosti, ve které žije. Každý z nás si do svého života nese určité dispozice, které v průběhu celoživotního výchovně vzdělávacího procesu dále rozvíjí a získává tak určitou vzdělanostní, osobnostní a znalostní vybavenost.

K formování kulturní osobnosti v lidském pokolení dochází již od útlého věku, a to jednak v rodině a dále hlavně v následném systému školství. Vzdělávání člověka pak pokračuje i po jeho nástupu do pracovního procesu, kdy i zde dochází k dalšímu rozvoji vědomostí, schopností a dovedností, které mu umožňují co nejlepší orientaci v rámci jeho profese. Potřeba neustálého vzdělávání roste úměrně s tím, jak se mění okolí jedince, v němž se nachází a rovněž v závislosti na tlaku rozvíjející se společnosti. Jedná se však o proces, kde subjektem není pouze vzdělávaná osoba, ale celá společnost.

Do problematiky celoživotního vzdělávání patří i základní odborná příprava, kterou musí absolvovat každý nový policista, bezprostředně po nástupu k Policii ČR. Jedná se o tzv. základní školu každého příslušníka, kdy její úspěšné zvládnutí nejvíce formuje budoucího policistu pro úspěšný výkon jeho povolání. V souvislosti s tímto a dalšími společenskými požadavky, je v současné době kladen velký důraz na vytvoření správné a fungující koncepce tohoto procesu.

Vzhledem ke skutečnosti, že jsem sám policistou, který po nástupu k této instituci rovněž prošel základní odbornou přípravou, která v posledních patnácti letech zaznamenala mnoho systémových a strukturálních změn, jež byly provázeny i změnami ve formách a způsobech vzdělávání příslušníků policie, rozhodl jsem se tímto vývojem zabývat a tento ve své bakalářské práci blíže prezentovat a rovněž vymezit konkrétní problémy, které byly pro jednotlivé vzdělávací modely charakteristické. Vzhledem k charakteru a omezenému rozsahu této práce se chci blíže zabývat jen vzdělávacími modely základní odborné přípravy příslušníků Policie ČR, které byly postupně zaváděny do praxe až po ideologickém mezníku v roce 1989.

Cíle této bakalářské práce vyplývají již z výše nastíněného problému, který determinují časté změny, jež provází koncepci základní odborné přípravy příslušníků Policie ČR v tzv. polistopadové éře. Hlavním a nejdůležitějším cílem této práce je však postihnout, jak tyto jednotlivé vzdělávací systémy formují osobnost budoucího policisty

ve vztahu k výkonu jeho povolání a ostatní společnosti. Tyto otázky, dle mého názoru, také velmi úzce souvisejí se studiem oboru sociální pedagogika, kdy sociálně pedagogické aspekty, jež vyplynou z naznačené problematiky, budou zachyceny dílčími poznatky v rámci celé této práce a podrobně shrnuty a rozpracovány v závěrečné kapitole.

Obsah uvedené bakalářské práce bude rozveden do několik kapitol. Po tomto úvodním seznámení bych v rámci první kapitoly chtěl nastínit obecnou problematiku vzdělávání člověka a vzdělávání dospělých. Druhá kapitola bude již věnována obecným otázkám vzdělávání příslušníků Policie České republiky, které budou podrobně rozvedeny ve třetí nejobsáhlejší kapitole. Tento díl práce bude podrobně rozebírat tři jednotlivé modely odborné přípravy, které vzdělávací proces formovaly od roku 1990 a formují do současné doby. V rámci charakteristiky každého modelu bude poslední podkapitola věnována dílčímu závěru, kde budou zachyceny konkrétní výsledky, jež vyplývají z uvedených cílů. Nejdůležitější kapitolu bakalářské práce bude tvořit „závěr“, kde budou obsaženy a analyzovány sociálně pedagogické aspekty nastíněné problematiky, jež vyplynou z jednotlivých předchozích kapitol této práce.

Na závěr bych si dovolil ještě zmínit nejdůležitější metody a techniky, které jsem použil při získávání podkladů a následném zpracování bakalářské práce. Pro výběr tématu jsem použil metodu logické analýzy, pro shromažďování pramenů techniky práce s dokumenty, pro jejich studium pak metodu obsahové analýzy a pro následné zpracování tématu jsou použity zejména metody: analyticko-syntetická (výběr a formulace podstatné problematiky), historická (vývoj tohoto vzdělávacího procesu), komparativní (ke srovnání jednotlivých systémů) a také metoda systémové analýzy (zhodnocení zjištěných poznatků a závěrů).

1. Vzdělávání člověka a vzdělávání dospělých

Základními úkoly každé vyspělé společnosti, které tvoří významnou oblast lidské činnosti, jsou výchova a vzdělávání svých členů. Tento fenomén ovlivnila zejména práce člověka a jeho snaha o to, přizpůsobit sám sebe, ale i své okolí, podmínkám a potřebám své existence. Tato tvořivá činnost člověka a rovněž její výsledky neustále vedou generace k předávání svých získaných zkušeností svým následovníkům a takto jim usnadnit život, který by jinak spočíval v opětovných zápasech o získání poznání.

Již Jan Průcha ve svém díle uvádí, že podstatou vzdělávání je osvojování souboru poznatků a společenské praxe a s nimi souvisejících intelektuálních a praktických dovedností a činností. Současně s rozvojem poznání se formují také psychické vlastnosti osobnosti, motivy a formy jeho jednání, postoje, přesvědčení a světový názor člověka.¹⁾

Profesní zaměřenost každého jedince se začíná formovat již během jeho působení na základní škole, avšak zřejmé obrysy dostává až během dalšího studia na střední či vysoké škole. V případě jejich úspěšného absolvování člověk dosáhne určité úrovně vzdělanosti a dále jistého stupně kvalifikace k budoucímu vykonávání konkrétního povolání, k němuž je studiem zvoleného oboru po celá léta připravován. Ale vzdělávací proces pro dospělého člověka zpravidla nekončí ani po nástupu do praxe a i nadále pokračuje, kdy tento stav označujeme jako další vzdělávání. Z pohledu pedagogiky se tímto fenoménem blíže a detailně zabývá andragogika.

Další vzdělávání je synonymem vzdělávání celoživotního. V rámci tohoto je u lidského jedince zahrnuta touha i nutnost obnovovat si, doplňovat a rovněž používat již dříve osvojené znalosti a dovednosti, neustále si rozšiřovat svůj duševní obzor, kulturní úroveň, rozvíjet své schopnosti, kladné osobní vlastnosti a v neposlední řadě též zdokonalovat svou odbornost a popřípadě získávat odbornost novou.²⁾

Z pohledu zapojení člověka do svého pracovního procesu pak lze na toto jeho další vzdělávání nahlížet jako na jeden ze zásadních faktorů, které významně přispívají k zabezpečování pracovní způsobilosti k výkonu jeho povolání. Jedním z důležitých aspektů celoživotního vzdělávání je rovněž vytvářet soulad mezi dosaženou a požadovanou kvalifikací jedinců, což bývá cílem výchovného působení zaměstnavatelských subjektů a potažmo i samotného státu.

1.1 Vzdělávání – celoživotní proces

Problém celoživotního učení v souladu s jeho dnešním pojetím již typicky nastiňuje Komenský ve své Vševýchově, kde uvádí: „První, čeho si přejeme jest, aby tak plně a k plnému lidství mohl být vzděláván ne nějaký jeden člověk neb několik jich mnoho, nýbrž všichni lidé vespolek i každý zvlášť, mladí i staří, bohatí i chudí, urození i neurození, mužové i ženy, zkrátka každý, komu se dostalo údělem narodit se člověkem, aby bylo jednou celé lidské pokolení učiněno vzdělaným po všech věkových stupních, stavech, pohlavích i národech. Za druhé si přejeme, aby každý člověk byl celistvě vzdělán, správně jsa vycvičen nikoli jen v nějaké jedné věci, nebo v několika málo, nebo ve mnohých, nýbrž ve všech, které dovršují podstatu lidskosti. Jako je celému lidskému pokolení celý svět školou, od počátku věků až do konce, tak i každému člověku je jeho věk školou, od kolébky do hrobu. Každý věk je určen k učení a tytéž meze jsou dány člověku pro život i pro učení.“³⁾

V souvislosti s tímto tématem je také nutno podotknout, co vlastně v člověku vyvolává potřebu jeho dalšího vzdělávání. Toto charakterizuje ve svém díle J. Mužík, když uvádí, že potřeba dalšího vzdělání roste tím více, čím dynamičtěji se mění okolí, dále čím více klesá míra tolerance a omylů a chyb a nakonec tím více, čím více pružnosti je v daném pracovním životě třeba.⁴⁾

Pokud je tedy vzdělávání chápáno jako určitá organizovaná, cílevědomá a více či méně institucionalizovaná pomoc, jež je poskytována dospělému člověku při zvládnání jeho problémů pomocí učení či prostřednictvím poznání, pak nutně musí existovat silný společenský zájem tyto instituce zakládat a jejich činnosti podporovat. Toto tvrzení dokládá existující nabídka ze strany státu, různých institucí a organizací, občanských sdružení, spolků, nadací, apod., která potvrzuje, že vzdělávání dospělých jedinců nemá význam pouze pro osobnost takového jednotlivce, ale také pro rozvoj celé společnosti.

Touto problematikou se zabývá i Zdeněk Palán, který vzdělávání dospělých charakterizuje jako komplexní systém institucionálně organizovaných i individuálních vzdělávacích aktivit, která jsou buď náhradní cestou pro získání dalšího vzdělání jedince, anebo doplňují, inovují či jinak dotvářejí jeho doposud dosažené zkušenosti v této oblasti, kterými se plánovitě rozvíjí znalosti, dovednosti, zájmy a hodnotové postoje, které jsou nutně potřebné pro plnohodnotnou práci člověka či jeho mimoprofesionální život.⁵⁾

1.2 Problematika vzdělávání dospělých

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, vzdělávání člověka velmi úzce souvisí s jeho výchovou. Profesionální zaměření, které se již začíná formovat na základní škole, se mnohdy vyjasňuje během studia na střední, potažmo vysoké škole. Poté často nastupuje další vzdělávací proces jedince, jehož cílem je hlavně upevnit, prohloubit či rozšířit znalosti, schopnosti a dovednosti v rámci vykonávaného zaměstnání.

Učení a vzdělávání je totiž považováno za celoživotní záležitost. Subjektem tohoto procesu není pouze učící se jedinec, ale dotýká se celé společnosti a také organizace, v rámci níž působí. Pak můžeme hovořit o učící se společnosti, což je chtěným a ideálním stavem. Pro dosažení tohoto cíle se nám nabízejí různé možnosti učení, které zmíním posléze, přičemž tyto nám dovolují získat obdobnou kvalifikaci kdykoliv během života, byť různými cestami.

Funkce vzdělávání

Vzdělávání dospělých plní dvě nejdůležitější funkce – funkci sociálně kulturní a funkci ekonomickou. První funkce znamená celou řadu souvislostí a vazeb, které se nachází mezi rozvojem vzdělání a existenčními podmínkami v životě jedince a společnosti. Příkladem může být formování světového názoru, týkajícího se např. volby správného životního stylu, apod. Vzdělání má tak značný vliv na celkovou úroveň dané společnosti. Funkce ekonomická vymezuje vzájemný vztah mezi vzděláním a ekonomikou, neboť ekonomika každé země je primárním zdrojem rozvoje vzdělání a také podstatným činitelem jeho rozmachu. Platí to ale i naopak, neboť i samo vzdělání je určitou garancí a podmínkou pro ekonomický rozvoj státu. Zmíněný názor prezentuje ve svém díle Fleischmann a Livečka.⁶⁾

Cíle vzdělávání

Jak uvádí ve své práci V. Bočková, cílem vzdělávání je dosažení stabilizace a rozvoje účastníků a rozšíření jejich kompetencí, aniž by byla omezena jejich autonomie. Vzdělávání dospělých neřeší problémy za tyto subjekty, ale rozvíjí jejich aktivitu tak, aby mohly své problémy zvládnout.⁷⁾

Snahou každého vzdělávajícího se jedince je dosáhnout svých vytyčených cílů a co nejlepší pozice na trhu práce, což do jisté míry také souvisí s podmínkami, které

má pro své toto úsilí vytvořeny společností, či vlastním přičiněním. Tímto se mimo jiného také rozumí například povzbuzení, či zvýšení motivace jedince pro úspěšné pokračování v tomto procesu, nebo ovlivnění podmínek, jež vzdělávání provázejí (např. vztah k nadřízenému, atmosféra, časové aspekty, místo, prostory, učební pomůcky a prostředky, atd.). Úspěchem vzdělávacího procesu pak myslíme zejména aplikaci získaných teoretických poznatků do praxe.

Metody vzdělávání

S lidským pokrokem se postupně vyvíjela celá řada metod vzdělávání pracovníků, které lze přiřadit do dvou základních skupin. První z nich představuje metody, jež jsou používané ke vzdělávání přímo na konkrétním pracovišti, do druhé skupiny řadíme metody, které se používají mimo pracoviště jedince, například v režimu a prostředích podobných školnímu (kurzy, školení, výukové dílny, počítačové učebny, trenažéry, apod.). Pro lepší orientaci uvádím níže výčet jednotlivých nejpoužívanějších metod z obou zmíněných skupin.

Metody určené ke vzdělávání na pracovišti:

- instruktáž při výkonu práce - nadřízený či více zkušený pracovník předvede či přednese školenému pracovníkovi určitý postup, který si jej nápodobou či pozorováním postupně osvojí
- coaching - jedná se o dlouhodobější instruktáž, kdy je školený pracovník soustavně podněcován a směřován k žádoucímu zvládnutí jeho práce a také k vlastní iniciativě
- asistování - spočívá v přidělení školeného pracovníka jeho zkušenému kolegovi, který mu následně pomáhá při plnění svěřených úkolů, poskytuje mu odborné rady a učí jej zvládnout dané pracovní postupy, což po určité době vede k osamostatnění tohoto pracovníka
- rotace práce - školený pracovník je postupně na určité období pověřen různými pracovními úkoly, které provádí na různých pracovištích v rámci podniku
- pracovní porady - pro rozbor problémů, jež se týkají nejen vlastního pracoviště⁸⁾

Metody používané ke vzdělávání mimo pracoviště:

- přednáška - bývá zaměřena na předání důležitých informací nebo teoretických znalostí
- přednáška spojená s diskusí (případně seminář) – založena na určitých znalostech problematiky
- praktická výuka - předávání znalostí, dovedností a pracovních postupů názorným způsobem za použití nejrůznější techniky (přenosová technika, počítače, pracovní stroje a přístroje, apod.). Klade důraz zejména na praktické zvládnutí a využití předmětných znalostí a dovedností
- případová studie - spočívá v použití nějakého konkrétního pracovního problému, který pak jednotliví účastníci postupně analyzují a snaží se navrhnout určitá řešení tohoto problému. Metoda je velice oblíbená a je vhodná především pro vedoucí a tvůrčí pracovníky
- brainstorming - obdoba případové studie, kdy každý ze skupiny účastníků musí navrhnout určitý způsob řešení předloženého problému. Poté probíhá společná debata, kde se diskutují navržená řešení
- hraní rolí - účastníci přebírají určitou sociální roli, kterou mohou více či méně dotvářet a v rámci řešení konkrétní navozené situace pak poznávají povahu mezilidských vztahů a střetů, které z nich vycházejí. Tato metoda je zaměřena na osvojení si žádoucích sociálních vlastností a vyžaduje značnou aktivitu a samostatnost účastníků
- školení hrou - metoda určená hlavně pro manažery, kteří se prostřednictvím hraní hry učí nejrůznějším manažerským dovednostem (komunikace, hledání řešení problémů, koordinace činností, schopnost vedení pracovníků). Tato forma vzdělávání se může odehrávat jak v uzavřených prostorách (učebny, tělocvična), tak i ve volné přírodě a po splnění daného úkolu se o problému diskutuje
- simulace - vyžaduje aktivní přístup účastníků. Tito dle podrobného scénáře musí během vymezené doby udělat řadu konkrétních rozhodnutí, které se obvykle týkají běžných životních situací, jež souvisí s výkonem jejich práce. Postupně se přechází od řešení jednodušších problémů ke složitějším ⁹⁾

Formy vzdělávání

Vzdělávání dospělých se může uskutečňovat v několika formách, tak jak zmiňuje Z. Palán ve svém díle. Jedná se zejména o náhradní školní vzdělávání, v jehož rámci se jedinec snaží dosáhnout takového druhu a stupně vzdělání, které se mu nepodařilo získat v mládí, během jeho studia na různých školách. Dále jde o různé možnosti vzdělávání seniorů a také další formy vzdělávání dospělých, které můžeme blíže rozdělit dle toho, jaké oblasti života člověka se dotýkají, tedy na profesní, občanské a nebo zájmové.¹⁰⁾

Profesní vzdělávání zahrnuje veškeré formy odborného vzdělávání, ke kterým dochází v průběhu pracovního života člověka, kdy jedinec již dokončil přípravu na své povolání v rámci školského systému. Posláním této formy je zejména rozvoj znalostí a schopností, jejichž zvládnutí je důležité pro kvalitní výkon určitého povolání. Má tak přímý vliv na dobré uplatnění dospělého jedince v rámci jeho pracovního procesu a postavení. Podstatou profesního vzdělávání je tedy vytváření a následné udržování souladu mezi skutečnou pracovní způsobilostí jedince a nároky, jež jsou přitom kladeny na výkon jeho profese. Jde tedy o neustálé přizpůsobování kvalifikace pracovníka kvalifikovanosti jeho práce.

Občanské vzdělávání slouží k vytvoření podmínek a předpokladů pro adaptaci člověka vůči neustále se měnícím společenským a politickým podmínkám, což urychluje a dotváří jeho socializaci a hodnotovou orientaci. Pojímá problematiku nejen etickou a estetickou, ale i právní, ekologickou, zdravotnickou, filozofickou, náboženskou, politickou, sociální, apod. Tato forma vzdělávání je podporována státem a je v jeho zájmu. Dále tuto problematiku pojímají nejrůznější politická a náboženská uskupení, čímž se snaží dosáhnout svých cílů.

Poslední formou vzdělávání, která je zde zmíněna, je vzdělávání zájmové. V určitých pramenech je popisováno i jako sociokulturní vzdělávání. Vytváří jedinci předpoklady pro kultivaci osobnosti v souvislosti s jeho zájmy a současně slouží k uspokojení vzdělávacích potřeb na základě jeho osobního zaměření. Tímto dotváří hodnotovou orientaci osobnosti a umožňuje takovému jedinci seberealizaci ve volném čase. I tato forma vzdělávání je dotčena velkou rozmanitostí zájmů člověka, čímž se obsahově dotýká problematiky kulturní, etické, estetické, filozofické, náboženské, sportovní, apod., tak jak je již uvedeno u předchozí formy. Vzhledem ke zmíněným aspektům je tato forma vzdělávání ve světě velmi preferována (obdobně jako profesní

vzdělávání) a využívají ji zejména podniky, které vycházejí z logického předpokladu, že jakákoliv kultivace osobnosti zkvalitňuje lidské zdroje.

Uvedený výčet vzdělávacích forem poukazuje zejména na to, že edukační proces je nedílnou součástí socializace člověka ve společnosti. Získané vzdělání má úzkou souvislost s následným pracovním uplatněním každého z nás, což se promítá i do ekonomické situace pracujícího jedince a jeho rodiny. Tuto podmíněnost charakterizuje současné fungování naší vyspělé společnosti, která je ovládána nejen politickými, ale zejména ekonomickými tlaky a faktory. Každý dospělý člověk je tak nucen postarat se sám o sebe a své blízké a k tomu mu mají posloužit i dispozice, které získá a je schopen využít z dosaženého vzdělání a kvalifikace. Jedincům, kterým se uvedená integrace nepodaří, mohou hrozit určité sociální a ekonomické problémy, jež mohou v nejdramatičtějším případech vést až k vytěsnění ze společnosti.

2. Obecná problematika vzdělávání příslušníků Policie ČR

Na úvod, dříve než přejdu k podstatným statím této práce, ve kterých půjde o srovnávání posledního vývoje základní odborné přípravy policistů, považuji za důležité alespoň krátce nastínit aspekty, týkající se kvalifikačních předpokladů, jež jsou kladeny na budoucí policisty a rovněž požadavky, které by měly být splněny pokud jde o osobnost policisty.

Policejní práce již od zrodu moderního státu patří mezi společensky významně sledované a diskutované činnosti. Velmi často, zejména v posledních desetiletích, se objevují různé výzkumy veřejného mínění, které jsou zaměřené na práci policie a charakterizují postoje společnosti k jejímu fungování. Toto vyplývá i ze skutečnosti, že Policie České republiky je důležitou ozbrojenou složkou v rámci České republiky, neboť na rozdíl od jiných policejních složek, např. policie vojenské, městské či obecní, je zřízena přímo státem jako bezpečnostní sbor České republiky, který plní své úkoly v rámci celostátní působnosti, dotýkající se věcí vnitřního pořádku a bezpečnosti státu.

Policie České republiky byla ustavena na personálním základu bývalé Veřejné bezpečnosti a navazuje na její činnost a působení, kdy byla zřízena jako ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, který rovněž vymezuje její základní úkoly a pravomoci v boji se zločinem a jiným protiprávním jednáním.

2.1 Kvalifikační předpoklady budoucího policisty

Od 1. 1. 2007 vešel v účinnost nový zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který byl přijat jako zákon č. 361/2003 Sb. V souvislosti s tímto zákonem došlo k výrazným změnám na kvalifikační předpoklady pro jednotlivé služební funkce, které musí být daným policistou splněny. Tyto požadavky přímo vymezuje výše zmíněný zákon a nově pro výkon konkrétní funkce stanovuje i délku praxe, po kterou musí být policista ve služebním poměru.

Dle uvedeného zákona, může být přijat do služebního poměru občan České republiky, který:

- a) o přijetí písemně požádá,
- b) je starší 18 let,
- c) je bezúhonný,
- d) splňuje stupeň vzdělání pro služební místo, na které byl ustanoven,
- e) je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,
- f) je plně způsobilý k právním úkonům,
- g) je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,
- h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,
- i) nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.¹¹⁾

Po přijetí do služebního poměru je příslušník ustanoven na služební místo, pro které je stanovena funkce referent či vrchní referent, tak jak je uvedeno v § 18 odst. 1 tohoto zákona.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů rovněž stanovuje 11 tarifních tříd a pro zařazení do každé z nich předepisuje minimální předpoklady na dosažené vzdělání. Každá z uvedených tarifních tříd je pak svázána s konkrétní služební funkcí a služební hodností.

2.2 Osobnost policisty

Na osobnost policisty, jeho hodnotové a morální postoje, charakterové vlastnosti a fyzické dispozice je kladeno mnoho požadavků, které vyplývají z náročnosti a složitosti tohoto zaměstnání. Již ve 30. letech 20. století zmínil L. V. Harrison ve své studii, že je jen málo povolání, která, pokud jsou poctivě vykonávána, si vyžadují tolik z člověka – fyzickou odvalu, takt, disciplínu, dobrý úsudek, pozorovací schopnost

a speciální znalosti práva a právních postupů.¹²⁾ S tímto nezbyvá než souhlasit, neboť od policisty je vyžadována nejen fyzická kondice a odvaha, ale i morální odolnost a pevnost. Dobrý policista by totiž měl být profesionál, mít pevný charakter a určité speciální schopnosti a dovednosti, které získá či prohloubí během svého výcviku.

Shora uvedené požadavky, dotýkající se policejní profesionality, jež by měl každý policista splňovat, jsou shrnuty do Etického kodexu Policie České republiky, který v roce 2005 vešel v platnost příslušným rozkazem policejního prezidenta. V tomto kodexu je uvedeno následující:

- Mojí základní povinností policisty je sloužit lidem, ochránit životy a majetek, ochraňovat bezelstné před podvody, slabé před útlakem a zavražďováním, mírumilovné před násilím a porušováním pořádku, respektovat ústavní práva všech lidí na svobodu, rovnost a spravedlnost.
- Budu udržovat svůj soukromý život bez poskvrny jako příklad pro všechny.
- Zachovám si chladnou mysl tváří tvář v nebezpečí, pohrdání, posměchu.
- Vypěstuji si sebekontrolu a budu mít na mysli stále blaho druhých.
- Poctivý v myšlenkách i skutcích ve svém osobním i pracovním životě budu příkladem v zachovávání zákonů této země a směrnic mého oddělení. Cokoli uvidím nebo uslyším, co bude mít důvěrnou povahu či co mi bude svěřeno s ohledem na mou funkci, budu držet v tajnosti, pokud odhalení nebude nezbytné pro výkon mých povinností.
- Nebudu nikdy jednat příliš horlivě a nedovolím svým citům, předsudkům, nepřátelství či přátelství, aby ovlivnily mé rozhodnutí.
- Nekompromisně vůči zločinu a s neúnavným stíháním zločinců budu ochraňovat právo taktně a vhodným způsobem, beze strachu či stranění někomu, záští nebo zlé vůle.
- Nikdy nepoužiji zbytečné síly či násilí a nikdy nebudu přijímat dary.
- Uznávám odznak své funkce jako symbol důvěry svěřené mi veřejností a přijímám ji jako čestný slib, který budu dodržovat tak dlouho, jak mi to bude ukládat etika policejní služby.
- Budu se neustále snažit dosahovat těchto cílů a ideálů, a zasvětil se před Bohem své zvolené profesi – ochraně zákona.¹³⁾

Shora uvedené pokyny tak definují elementární požadavky, jež jsou kladeny na osobnost moderního policisty, které by měly být z jeho strany vždy splněny a dodržovány.

Na osobnost policisty nejsou kladeny pouze určité požadavky, které byly již naznačeny výše, ale jeho činnost je spjata i s dodržováním konkrétních povinností. Tyto povinnosti jsou taxativně vyjmenovány zejména v prvním oddílu třetí hlavy zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a týkají se provádění služebních zákroků, služebních úkonů a prokazování své příslušnosti k této ozbrojené složce. Dále jsou základní povinnosti policisty uvedeny v § 45 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a týkají se dodržování služební kázně, jednání policisty v souvislosti se střetem zájmů, zachovávání mlčenlivosti, prohlubování své odbornosti a fyzické zdatnosti, dodržování pravidel zdvořilosti, poskytování osobních údajů, výkonu služby, chování a jednání ve službě i mimo ni, atd. Pro účely této práce však není nutno příslušná ustanovení těchto dvou základních zákonů podrobně citovat.

Celá řada povinností policisty také vyplývá z dalších právních předpisů a normativních aktů nižší právní síly, včetně rozkazů a nařízení ministra vnitra České republiky, policejního prezidenta a dále z příslušných rozkazů a pokynů jiných služebních funkcionářů, kteří jsou danému policistovi nadřízenými. Tyto akty pak podrobně konkretizují a rozvíjejí základní povinnosti policisty, které vyplývají z příslušných zákonů.

2.3 Historie vzdělávání

Abych se mohl blíže věnovat problematice novodobých modelů vzdělávání příslušníků Policie České republiky, považuji za nutné vymezit alespoň malou část své práce historii tohoto vzdělávacího procesu, za účelem lepšího pochopení určitých souvislostí a návazností v kontextu historického vývoje. V této části práce tak nastíním vzdělávání prvorepublikových četníků a rovněž vývoj tohoto procesu za socialismu. Historická sonda bude končit na počátku 90. let, kdy v naší zemi docházelo k zásadním ideologickým změnám. Novodobým modelům se budu věnovat blíže v nejrozsáhlejší části práce, která bude následovat.

Vzdělávání četnictva za první republiky

Výcvik a příprava četníka na výkon své profese byly za první republiky velmi dobře propracovány a promyšleny. Již tehdy se v podstatě jednalo o proces celoživotního vzdělávání a na tehdejší dobu šlo o záležitost v podstatě výjimečnou, neboť u jiných oborů lidské činnosti obdobný vzdělávací systém takřka neexistoval. O účinnosti a kvalitě vzdělávání svědčilo i tehdejší lidové úsloví, ve kterém se pravilo, že ten či onen je „chytrý jako četník“.

Základem vzdělávání tehdejších četníků byla nejprve pětiměsíční škola, která byla později prodloužena na osm měsíců. Zde byly přednášeny kromě všeobecně vzdělávacích předmětů také předměty odborné a součástí byl i praktický výcvik služby. Úspěšné absolvování školy bylo pro budoucího četníka velice náročné, neboť mnoho zákonů a předpisů se musel naučit z paměti. Na závěr bylo nutno vykonat závěrečnou zkoušku před odbornou komisí, kde musel četník prokázat své široké znalosti a dovednosti. Tyto školy byly zřízeny při každém zemském velitelství.

Další článkem tehdejšího vzdělávacího systému tvořily školy pro výcvik velitelů četnických stanic. Škola trvala deset měsíců a absolvovat ji mohl pouze četník, který již byl ve službě minimálně 4 roky a zároveň úspěšně prošel přijímacím řízením. Úkolem vzdělávacího procesu bylo připravit takového četníka na výkon funkce velitele četnické stanice. Nešlo tedy pouze o rozšíření jeho odbornosti, ale i pedagogických znalostí a dovedností, neboť každý takový velitel musel zajistit udržování a průběžné zdokonalování svých podřízených po odborné stránce. Studium bylo ukončeno rovněž komisionální závěrečnou zkouškou.

Posledním stupněm edukačního procesu bylo vzdělávání budoucích výkonných důstojníků, kteří by pak mohli vykonávat funkci okresních velitelů. Do této školy byly četníci pečlivě vybíráni dle svého předchozího prospěchu v nižších školách a dle jejich schopností, které prokázali v praxi.

Absolvováním uvedených typů četnických škol však vzdělávání četníků nekončilo. Na každé stanici probíhal průběžně výcvik, který vedl velitel dané stanice a podléhal inspekci okresního velitele. Účelem výcviku bylo znovuoživení a rozšíření odborných znalostí řadových četníků a jejich úspěšné použití ve službě. Pokračovací výcvik byl dále doplňován dalšími odbornými kurzy, které byly pořádány dle aktuální služební potřeby.¹⁴⁾

Uvedené četnické školství za první republiky tak tvořilo ucelený systém, který směřoval k všeobecnému rozvoji kulturní a odborné úrovně každého četníka

a k následnému uplatnění těchto nabytých zkušeností v každodenní službě. Systém prvorepublikového četnického školství reagoval na aktuální vývoj společnosti a jejích sociálních problémů a je v tomto jednoznačným přínosem pro soudobé vzdělávání policistů.

Vzdělávání příslušníků veřejné bezpečnosti v letech 1950 – 1973

Tento vzdělávací systém byl silně podbarven komunistickou ideologií, do které byly zapracovány požadavky tehdejší vládnoucí strany (Komunistická strana Československa). Na počátku 50. let byla odborná příprava nově přijatých příslušníků Sboru národní bezpečnosti velmi krátká a její délka odpovídala požadavkům tehdejšího režimu. Posléze byl zaveden třístupňový systém školení příslušníků. Prvním stupněm byly základní školy Ministerstva vnitra a Veřejné bezpečnosti, druhý stupeň představovala Střední odborná škola Ministerstva vnitra Felixe Edmundoviče Dzeržinského a posledním stupněm bylo vzdělávání příslušníků SNB na vysoké škole, konkrétně na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Mimo tento základní vzdělávací systém byli dle potřeby příslušníci školeni v rámci četných speciálních a zdokonalovacích kurzů.

Vzdělávání příslušníků veřejné bezpečnosti v letech 1974 – 1989

V těchto letech vzdělávání příslušníků resortu ministerstva vnitra bylo na základě Nařízení ministra vnitra Československé socialistické republiky č. 2 z roku 1974 rozděleno podle odborného zaměření, podle předchozího dosaženého vzdělání a hlavně dle jednotlivých typů rezortních škol.

U škol, které se dělily podle odborného zaměření, se jednalo o školy pro příslušníky Státní bezpečnosti a školy pro příslušníky Veřejné bezpečnosti.

Rovněž se školy členily dle předchozího dosaženého vzdělání na školy pro příslušníky se základním vzděláním, úplným středním a také vysokoškolským vzděláním.

Podle typů škol fungovaly praporčické školy Sboru národní bezpečnosti, důstojnické školy Sboru národní bezpečnosti, internátní střední škola pro pracující a rovněž vysoká škola Sboru národní bezpečnosti.

Praporčické školy měly za úkol obsáhnout základní odbornou, ale také politickou přípravu nově přijatých příslušníků, aby tito po jejím absolvování mohli zastávat výkon svých funkcí na základních útvarech veřejné bezpečnosti. Trvání tohoto

studia bylo odstupňováno dle stupně již dosaženého vzdělání příslušníků, a to v délkách 9 měsíců pro nové příslušníky s úplným středoškolským vzděláním, 21 měsíců pro nové příslušníky se základním vzděláním a 24 měsíců pro nové příslušníky specialisty, kteří již dosáhli úplného středoškolského či vysokoškolského vzdělání. Úspěšné ukončení této praporčické školy bylo dosaženým základním stupněm odborného vzdělání a umožňovalo následné studium na vyšších typech rezortních škol.

Důstojnické školy měly za úkol připravit pro výkon svých funkcí důstojníky a také kádrové rezervy, kteří měli poté působit zejména na pozicích náčelníků nižších útvarů. Šlo také o prohloubení poznatků, jež byly těmto příslušníkům předány na praporčických školách, s důrazem na rozvoj velitelských schopností a dovedností. Součástí vzdělání bylo i pěstování uvědomělé socialistické kázně a rovněž schopnosti vést v tomto duchu i budoucí podřízené. Délka studia opět nebyla jednotná. Pro příslušníky s úplným středoškolským vzděláním studium trvalo 11 měsíců, pro příslušníky se základním vzděláním 24 měsíců.

Dalšími typy tehdejších škol resortu Ministerstva vnitra byly internátní střední školy, které sloužily pro přípravu pracujících příslušníků ke studiu na vysokých školách. Také sloužily k doplňování a rozšiřování odborného a všeobecného vzdělání příslušníků a toto vzdělání bylo možno zakončit maturitní zkouškou.

V rámci tohoto systému fungovala i Vysoká škola Sboru národní bezpečnosti, která měla za úkol zejména připravit posluchače na výkon funkce náčelníků jednotlivých útvarů. K dosažení tohoto cíle mohli příslušníci studovat i na jiných vysokých školách, a to zejména vojenských, ale i civilních.

Pro účely soustavného a průběžného doplňování a rozšiřování vědomostí a dovedností, jež příslušníci získali na uvedených jednotlivých typech rezortních škol, sloužilo množství nejrůznějších kurzů, které byly zřizovány vždy ke konkrétním účelům. Jednalo se kurzy zdokonalovací, kvalifikační a účelové, které byly určeny zvláště pro praporčíky a zvláště pro důstojníky.

Také v rámci tohoto vzdělávacího systému byly budoucí kádrové rezervy vysílány ke studiu na zahraničních bezpečnostních školách, zejména do Sovětského svazu, k získání nových vědomostí a zkušeností, jež jim byly předávány v duchu tehdejšího politického přesvědčení. Jednalo se hlavně o příslušníky, kteří byli předurčeni v rámci Sboru národní bezpečnosti zastávat vyšší důstojnické (velitelské) funkce.¹⁵⁾

Vzdělávání policistů do roku 1993

V listopadu 1989 došlo v naší zemi k zásadním společenským a politickým změnám, díky nimž jsme se oprostili od nesmyslného totalitního režimu a nastoupili jsme cestu k budování demokratického společenství. V souvislosti s těmito zásadními změnami byla zrušena Veřejná bezpečnost, jakožto hlavní složka Sboru národní bezpečnosti a na místo ní, zákonem číslo 283/1991 Sb., O Policii České republiky, byla zřízena nová bezpečnostní složka – Policie České republiky. Tento ozbrojený bezpečnostní sbor vyrostl na personálním základu bývalé Veřejné bezpečnosti a vlastní přerod byl provázen četnými a přísnými bezpečnostními prověrkami bývalých příslušníků, kteří chtěli zůstat působit i v rámci nově se zformované policie.

V rámci uvedených změn bylo nutno provést i rozsáhlou analýzu vzdělávacího systému tohoto resortu, neboť již od počátku začalo být patrné, že toto vzdělávání bude pro novou policii nefunkční a zastaralé. Zmíněný proces proběhl v letech 1990 až 1993 a poukázal nejen na výše uvedené aspekty, ale i na problémy organizační a obsahové.

Zatímco probíhalo zhodnocování stávajícího systému a příprava nového systému vzdělávání, odborná příprava nových policistů pokračovala v ne zcela jasných a koncepčních podmínkách, které kopírovaly systém minulý. Výsledkem bylo to, že do praxe přicházeli policisté s nedostatečnou odbornou a praktickou úrovní, která byla nutná pro výkon tohoto povolání v nově se rodící demokratické společnosti. Také byl velmi kritizován dvojitý systém studia policistů (tzv. praporčické a důstojnické školy), který byl převzat ze socialistického modelu, jenž se ukázal být velmi neefektivní. Fungování tohoto přechodného vzdělávacího modelu přinášelo i další negativní jevy, které se ukázaly jako velice zásadní, neboť odborné bezpečnostní studium bylo pojímáno velmi formálně, bez návaznosti na aktuální potřeby praxe.

Tyto aspekty pak urychlily formování prvního, skutečně nového vzdělávacího systému příslušníků Policie České republiky, který začal fungovat od počátku roku 1994. Bližší analýzou tohoto modelu se budu zabývat následovně.

3. Rozbor novodobých modelů ZOP příslušníků Policie ČR

Počátkem devadesátých let minulého století došlo ke zpracování nové koncepce základní odborné přípravy pro nastupující policisty, jenž byli zařazováni pro výkon svých funkcí na základní útvary policie. Tato koncepce, která se měla již zcela oprostit od nevyhovujících socialistických standardů, které nebylo možno v nově nastoleném demokratickém systému již plnohodnotně uplatnit a využít, byla připravována poměrně dlouho a plně se začala uplatňovat až počátkem roku 1994. Do té doby bylo základní vzdělávání policistů postupně upravováno dílčími zásahy, které však nebyly zásadní a plnohodnotné a systém tak víceméně kopíroval starou a dožívající koncepci z časů předrevolučních. Převratnou změnou v tomto novém pojetí vzdělávání policistů bylo, že na rozdíl od socialistického modelu již nebyl v rámci základního odborného výcviku připravován univerzální policista, ale už od počátku specialista služby pořádkové, železniční, dopravní, cizinecké či pohraniční policie. Nově nastolený systém pak během dalších let prošel několika obměnami, které reagovaly zejména na potřeby pramenící z různorodých změn ve vývoji společnosti.

V tomto zcela novém pojetí odborné přípravy byl nově upraven obsah studia a zásadní důraz byl položen zejména na pragmatickou stránku tohoto výukového, potažmo výcvikového procesu. Nový systém byl koncipován tak, že umožňoval poměrně značnou variabilitu organizace výuky a respektoval tak potřeby rezortu, policejní praxe, vnitřní organizační změny a požadavky a také mohl reagovat na případné společenské potřeby.

První z novodobých modelů základní odborné přípravy policistů měl i své stinné stránky, které spočívaly hlavně v tom, že zůstala opomenuta oblast celoživotního vzdělávání policistů, vyšší odborná příprava a rovněž specializační příprava řídicích pracovníků, neboť od roku 1990 došlo v řídicích funkcích téměř ke stoprocentní obměně těchto pracovníků.

Hlavní podstata této práce bude spočívat ve srovnání zmíněného systému policejní odborné přípravy, který byl do praxe zaveden od roku 1994, s navazujícími modely. Důraz bude kladen rovněž na sociální aspekty, které tyto jednotlivé koncepce přinesly do praxe a společenského života.

3.1 První model odborné přípravy (1994 – 2001)

Jak jsem již uvedl v předchozích statích této práce, novodobý model základní odborné přípravy byl v podstatě prvním uceleným a koncepčně provázaným systémem, jenž byl uveden do praxe po přelomových ideologických událostech v roce 1989. Snažil se reagovat na rychlý vývoj metod a způsobů páchání trestné činnosti, jakožto i forem a prostředků práce policie. Za tímto účelem bylo nutno přehodnotit dosavadní požadavky kladené na profil nového policisty (absolventa odborné přípravy), k čemuž odborníky donutily hlavně zmíněné aspekty a zvyšující se nároky policejní práce.

Tento novodobý systém vzdělávání policistů byl odlišný od předchozích zejména tím, že se nezaměřoval primárně pouze na odbornou stránku profilu absolventa, ale nově i na stránku osobnostní. Model vlastní přípravu rozděloval a upravoval do několika forem, na základní odbornou přípravu, vyšší odbornou přípravu (v různých formách celoživotního vzdělávání) a také studium k doplnění či získání požadovaného stupně vzdělání úplného středního, nebo vysokoškolského. Pro potřeby této práce se následně budu zabývat zejména problémem základní odborné přípravy tohoto modelu.

3.1.1 Charakteristika modelu

Tento model byl zejména charakteristický jistou modernizací vyučovacích metod i forem vzdělávání a důraz byl kladen především na aplikaci teoretických vědomostí v častých praktických cvičeních, modelových situacích, či v samostatných pracích studentů. Nároky byly kladeny i na vyučujícího, který se musel obeznámit s nejmodernějšími poznatky svého oboru a využívat nové efektivnější metody výuky (skupinová práce, týmová práce, případová studie, cvičení se zadáním rolí, apod.). Novinkou se stalo i zavádění a postupné využívání moderní didaktické, výpočetní a audiovizuální techniky.

Základní odborná příprava policistů byla pro jednotlivé složky policie realizována v několika níže uvedených formách studia, které byly naplňovány na středních policejních školách Ministerstva vnitra ČR (soupis a stručná charakteristika současných rezortních škol MV ČR - viz. příloha č. 1):

- **základní forma studia** – týkala se vzdělávání nových příslušníků všech složek policie (pořádková, dopravní, cizinecká, pohraniční, atd.), avšak výuka byla zaměřena dle jednotlivých specializací. Policista se v ní měl hlavně seznámit se základy a podstatou své práce. Příprava ke kvalifikovanému působení ve službě kriminální policie a vyšetřování sem zařazena nebyla, neboť jde o složku speciální, ve které začínají pracovat vybraní policisté až na základě svých odborných znalostí, služebních úspěchů a letitých zkušeností (vzdělávání těchto policistů bylo řešeno formou vyšší odborné přípravy)
- **specializační forma studia** – byla zaměřena zejména na specifickou problematiku jednotlivých policejních složek
- **praktická forma studia** – byla určena především k získání a osvojení potřebných praktických dovedností a služebních návyků pro následný výkon policejní práce

Pro tyto jednotlivé formy studia byla stanovena optimální délka jejich trvání, kdy šlo u každé z nich o šestiměsíční dobu. Vzhledem k aktuálním požadavkům tehdejší praxe, které spočívaly v urychleném vyškolení a nasazení nových policistů, byla upravena délka těchto jednotlivých forem výuky tak, aby toto odpovídalo potřebám aktuálního vývoje vnitřní bezpečnostní situace ve státu. Délka praktické formy výuky byla upravena na 3 až 6 měsíců, délka specializační formy výuky na 1 až 3 měsíce (dle jednotlivých složek policie), zachována byla pouze základní forma výuky v délce 6 měsíců. V praxi to pak znamenalo, že pevná délka jednotlivých forem výuky stanovena nebyla a podle aktuální potřeby byla upravována v rozmezí uvedených dob, což znamená, že celková doba základní odborné přípravy tehdejších policistů se pohybovala v rozmezí 10 – 15 měsíců. Nejprve musel posluchač absolvovat základní formu, poté následovala praktická forma, jež probíhala dílem na školních policejních střediscích a dílem na různých útvarech policie podle jednotlivých složek. V poslední fázi nový policista prošel ještě specializační formou studia, která byla zaměřena na prohloubení specializace dle jeho kmenového zařazení. Tento proces přípravy nových policistů byl na konec završen závěrečnou zkouškou. Teprve po jejím úspěšném absolvování policista odcházel do praxe na kmenový útvar policie.¹⁶⁾

Pro úplnost ještě dodávám stručný výčet předmětů, které byly vyučovány na středních policejních školách MV v průběhu základní formy výuky. Předměty byly rozděleny na hlavní a vedlejší. Vedlejší předměty byly přednášeny pouze v určité

polovině studia a jejich zvládnutí bylo předpokladem pro úspěšné osvojení předmětů, které na ně navazovaly. Hlavní předměty tvořily podstatu výuky a byly zahrnuty do celé doby studia této základní formy.

Mezi hlavní předměty patřily:

- pořádková a ochranná služba (dle specializace)
- dopravní služba (dle specializace)
- pohraniční a cizinecká služba (dle specializace)
- právo
- kriminalistika
- tělesná a bojová příprava
- aplikovaná psychologie
- základy cizího jazyka (zejména anglický a německý jazyk)

K vedlejším předmětům se řadily:

- etika policejní práce a policejní deontologie
- základy služební administrativy
- český jazyk a rétorika
- spojovací příprava
- zdravotnická příprava
- základy obsluhy výpočetní techniky
- základy společenských disciplín (interdisciplinární předmět)¹⁷⁾

3.1.2 Profil policisty

Jak jsem již zmínil výše, uvedený model základní odborné přípravy se zaměřoval nejen na formování odborné stránky profilu policisty, ale také na jeho stránku osobnostní. Na místě je zmínit alespoň stručný výčet požadavků, které byly kladeny na profil absolventa.

Odborná stránka

- policista měl být seznámen se základy českého právního řádu a osvojit si vybranou problematiku trestního práva hmotného a procesního, práva

přestupkového, dále právní zásady policejní služby (zákon o Policii České republiky, zákon o služebním poměru) a také právní předpisy o silničním provozu na pozemních komunikacích. Byl kladen důraz i na to, aby policista byl schopen realizovat své úkony v souladu s právem i v praxi, zejména při oznamování událostí, objasňování skutků, rozhodování ve věcech přestupkových a také zvládnutí administrativních náležitostí s tímto spojených.

- policista měl mít osvojeny zásady, formy a metody policejní práce, aby byl schopen tyto dovednosti prakticky využít (obsluha pracoviště dozorčí služby, vedení písemné agendy, ovládnutí spojovací techniky a pultu centralizované ochrany, použití donucovacích prostředků a zbraně, provádění služebních zákroků a úkonů)
- policista měl být schopen provádět jednotlivé administrativní úkony (psaní na stoji, psaní na počítači, ovládnutí jednotlivých programů, vyřizování spisové agendy, apod.), dále znát zásady ochrany utajovaných skutečností a využívat evidenční agendy základních policejní útvarů
- policista se měl plně orientovat v systému státní správy a územní samosprávy a rovněž znát vnitřní organizaci výkonných útvarů policie, jejich úkoly a rozsah činností
- policista měl mít osvojeny základní znalosti z oboru kriminalistika, aby byl schopen provést základní úkony a opatření k zajištění místa činu, jeho ohledání, ochraně a zajištění stop. Dále měl získat základní znalosti o formách a způsobech páchaní trestné činnosti, metodách odhalování a zjišťování pachatelů, včetně efektivního pátrání po osobách a věcech.
- policista měl být vycvičen, aby dovedl adekvátně reagovat na projevy sociálně patologického chování
- policista měl získat potřebnou fyzickou zdatnost pro výkon jeho služby a rovněž zvládnout základní prvky sebeobrany. Také by měl být schopen znát zásady první pomoci, aby ji v případě potřeby mohl poskytnout zraněnému.
- policista měl získat základní povědomí o negativních důsledcích průmyslových havárií, znát zásady správného postupu k zabezpečení místa jejich případného výskytu, včetně používání ochranných prostředků. Také by se měl orientovat v zákonných ustanoveních, týkajících se problematiky výbušnin, jedů a omamných prostředků.

- policista měl být schopen alespoň minimálně užívat na konverzační úrovni světový jazyk (angličtinu či němčinu) se zvládnutím základní odborné terminologie
- policista musel být schopen ovládat řízení motorových vozidel (alespoň pro skupinu B), aby zvládl jejich řízení i v mezních situacích. Rovněž se měl orientovat v terénu podle mapy, přírodních jevů a terénních předmětů.

Osobnostní stránka

- policista měl pochopit organizaci a provázanost policejní služby, etiku policejní práce a zejména ztotožnit se se svou profesí jako představitel služby občanům, státu a spravedlnosti
- policista musí na základě svých morálních vlastností a svého svědomí umět rozlišovat věci dobré od zlých, a to jak při svém povolání, tak i mimo něj. Také má jednat dle svých mravních a morálních zásad, které má vždy dodržovat a prohlubovat a na základě svého vnitřního přesvědčení chránit ohrožené zájmy proti zločinu, i s nasazením vlastního života.
- policista na základě svého výcviku by měl být schopen vstupovat do rizikových situací s odpovídající razancí a plnou odpovědností za své jednání a možné důsledky. Jednotlivé situace by měl řešit s vysokou mírou osobního nasazení a profesní citlivosti a přitom nedovolit, aby vlastní osobní pocity ovlivnily správnost postupu a zákonnost jeho rozhodnutí.
- policista musí vždy vstřícně a ochotně přistupovat k občanům, kteří ho potřebují a dokázat chránit jejich zdraví, život nebo majetek v souladu s respektováním všech ústavních a jiných osobních či osobnostních práv. K tomu musí být schopen cítit vysokou odpovědnost za sebe, životy a bezpečnost jiných, kteří potřebují jeho pomoc. Vždy by měl dokázat samostatně profesionálně jednat a zvládnout konfliktní situaci a také odhadnout správné a přiměřené prostředky k úspěšnému zvládnutí příslušného zákroku.
- policista by měl být schopen účinně a maximálně využívat kapacitu svých rozumových schopností a nabytých dovedností a nacházet tak přijatelné řešení i v nejnáročnějších a mimořádných situacích. Rovněž by měl znát hranice svých možností a uvědomovat si chyby, kterých by se mohl během řešení svých úkolů dopustit.¹⁸⁾

3.1.3 Sociální aspekty

Jak jsem již naznačil v úvodních kapitolách, tento model základní odborné přípravy policistů byl v porevolučních letech první, který byl poměrně dobře koncepčně propracován a snažil se dynamicky reagovat na požadavky rychle se měnící moderní doby, i se všemi problémy, které pro tuto oblast přinášela. Za tímto účelem byla pružně upravena i celková délka tohoto vzdělávacího procesu, což se na počátku zdálo výhodné. Postupně se však ukázalo, že policista sice do praxe odcházel se širokým potenciálem odborných teoretických znalostí, avšak tyto nedokázal při své práci dostatečně efektivně využívat, neboť byla svou délkou krácena ta forma studia, během níž měly být získané poznatky a vědomosti provázány s praktickou činností. V průběhu studia tak neprohloubil potřebné policejní návyky a profesionální dovednosti, jež by byly vystavěny na základech služební etiky, empatie, psychologie, sociologie a jiných společenských věd. Toto chybějící propojení, se dle mého názoru, ukázalo klíčové i do budoucna, neboť občan získával pocit, že policista mu z nějakého důvodu nechce v jeho problémech pomoci, aniž by věděl, že skutečný důvod pramení jinde. Naneštěstí byl tento problém podmíněn a prohlouben i tím, že společnost prožívala bouřlivé porevoluční období, provázené významnými společenskými změnami a značným legislativním boomem, což přispívalo spíše k chaosu než k její stabilizaci.

Dalším problémem bylo také to, že se zásadním způsobem měnily a vyvíjely i způsoby páchaní některé trestné činnosti. Na to však vzdělávací systém nestačil pružně reagovat, což se negativně odráželo v aktuální nabídce specializačních a inovačních kurzů, kterých se pro jejich omezený počet a nízkou frekvenci pořádání mohlo účastnit jen malé množství policistů. Velmi chabá a nedostatečná se ukázala i cizojazyčná připravenost nových policistů (u déle sloužících kolegů nebyla takřka žádná), což se projevilo zejména ve větších městech, kde probíhal čilý turistický ruch.

Autoritu policie u veřejnosti do jisté míry začaly podryvat i některé jiné neduhy, jež přinášela tato moderní doba, spojené zejména s narůstajícím korupčním jednáním ve společnosti a také fenoménem národnostních menšin (především otázka Romů). Aspektům, které provázely tyto nově vznikající problémy v naší společnosti, nebyla v rámci tohoto vzdělávacího modelu věnována dostatečná pozornost a nebyl tak na tuto problematiku kladen odpovídající důraz.

3.1.4 Dílčí závěr

Popsaný model základní odborné přípravy pro nově příchozí policisty byl prvním ucelenějším systémem vzdělávání. Od počátku zde byl kladen důraz hlavně na přiblížení se aktuálním potřebám policejní praxe a byl nově zaměřen nejen na odbornou stránku absolventa, ale i na jeho stránku osobnostní. Pozitivní byla rovněž snaha o zavádění moderních forem výuky a výchovy nových policistů.

Uvedenou, poměrně zdařilou koncepci vzdělávání, po jejím zavedení do praxe, však znehodnocovalo to, že v návaznosti na aktuální potřeby praxe byla zkrácena délka specializační a praktické formy studia, což se negativně projevilo až s určitým časovým odstupem. To bylo provázeno zejména tím, že nový policista – absolvent neměl dobře zvládnuto propojení získaných teoretických znalostí se svou praktickou činností. Co tedy bylo platné, že vzdělávací systém sice pracoval na solidní odborné teoretické úrovni, kdy policista po ukončení základní odborné přípravy vstupoval do praxe se širokým penzem svých znalostí, avšak bez dobře zvládnutých policejních návyků, chování a profesionálních dovedností. Uvedená negativa výslednou kvalitu původního záměru zmíněné vzdělávací koncepce snižují a významně znehodnocují.

Další problémy pro tento vzdělávací model znamenaly rychlé společenské proměny, které s sebou přinesly i jisté změny ve způsobech a formách páčání trestné činnosti, na něž však tento vzdělávací systém nestačil pružně reagovat, neboť byla zanedbána koncepce následných rekvalifikačních a školících kurzů. Také byla velmi slabá cizojazyčná vybavenost nových policistů, kdy tento deficit nemohl být nahrazen, neboť chyběla kvalitní nabídka jazykových kurzů.

3.2 Druhý model odborné přípravy (2001 - 2005)

Tento nový model základní odborné přípravy policistů vstoupil v platnost od června 2001. Od předchozího modelu se odlišoval zejména tím, že byla stanovena jeho pevná délka v rozsahu 12 měsíců, což mělo zabránit nepromyšleným zásahům do délky studia (jeho zkracování) a napomoci tak k zachování kvality a efektivnosti vzdělávání. Podstatným rozdílem také bylo, že předané teoretické znalosti byly bezprostředně aplikovány na praktických příkladech (formou modelových situací a praktických úkolů)

a ne až během praktické formy studia. Rovněž byly upraveny hodinové dotace některých předmětů, aby byla dodržena požadovaná kvalita výstupní odbornosti absolventů a to zejména v oblasti taktické přípravy (z důvodu rostoucí agresivity pachatelů), v oblasti znalosti a praktického uplatňování právních předpisů (z důvodu rostoucího páčání trestné činnosti a novelizace trestního zákona) a také v oblasti kvalitní psychologické přípravy policistů, zaměřené zejména na zvládání stresových situací. Tímto měly být odbourány některé negativní jevy, které provázely předchozí vzdělávací systém.

3.2.1 Charakteristika modelu

Jak jsem již uvedl výše, popisovaný model základní odborné přípravy měl stanovenou pevnou dobu vzdělávání policistů, a to v délce 12 měsíců. Oproti předchozímu modelu došlo k jistému zkrácení, což bylo zapříčiněno zejména aktuálními požadavky ze strany základních útvarů policie, které se potýkaly s nedostatkem policistů. Tato situace byla způsobena zejména navýšením počtu tabulkových stavů. Výhodou však měla být pevná délka studia, což byla garance, že novému policistovi budou v tomto časovém rozmezí předány všechny potřebné znalosti a dovednosti, které si bude moci řádně osvojit. Odpadl tak negativní důsledek předchozího modelu, který spočíval v nekonceptním a mnohdy unáhleném zkracování studia, bez řádného přepracování vzdělávacího programu.

Nově byla forma studia rozdělena mezi devítiměsíční teoretickou přípravu ve školním zařízení a tříměsíční praxi, která probíhala ve školních policejních střediscích. Do této koncepce bylo nově zapojeno i to, že již během teoretické přípravy byly předané znalosti průběžně aplikovány do praktických nácviků, jenž byly naplňovány formou četných modelových situací. Zcela byla odbourána specializační forma studia, neboť žáci byli již od počátku rozděleni do tříd podle svého zaměření (pro službu pořádkové, dopravní, cizinecké, pohraniční policie a ochranné služby) a tomuto systému byly přizpůsobeny i vypracované učební osnovy.¹⁹⁾

Díky těmto změnám byly také eliminovány časté přesuny studentů mezi školou, policejními výcvikovými středisky a kmenovými útvary, což přinášelo další časové úspory.

Pro tento vzdělávací model byly stanoveny níže zmíněné vyučovací předměty. Jednotlivé hodinové dotace předmětů byly příslušnými učebními plány, v rámci popisovaného modelu, měněny jen minimálně.

• Služba pořádkové policie (dle zaměření)	rozsah 176 hodin
• Právo	rozsah 166 hodin
• Tělesná příprava	rozsah 120 hodin
• Služba cizinecké a pohraniční policie (dle zaměření)	rozsah 118 hodin
• Cizí jazyk (anglický, německý)	rozsah 100 hodin
• Psychologie	rozsah 98 hodin
• Kriminalistika	rozsah 96 hodin
• Ochranná služba (dle zaměření)	rozsah 88 hodin
• Střelecká příprava	rozsah 64 hodin
• Informatika a výpočetní technika	rozsah 64 hodin
• Služba dopravní policie	rozsah 60 hodin
• Technika administrativy	rozsah 44 hodin
• Spojovací příprava	rozsah 40 hodin
• Český jazyk a stylistika	rozsah 34 hodin
• Řízení motorových vozidel (výuka + výcvik)	rozsah 26 + 38 hodin
• Zdravotnická příprava	rozsah 18 hodin
• Komplexní modelové situace	rozsah 16 hodin

Z výše uvedeného je patrné, že největší celkový hodinový výměr byl vymezen hlavním předmětům jako je právo, služba dopravní a pořádkové policie, služba cizinecké a pohraniční policie, tělesná příprava, kriminalistika, psychologie, ale i cizí jazyk.

Počet vyučovacích hodin v týdnu byl v průměru stanoven na 35, ale jistou korekci mohl provést ředitel školy. Nově byl do vzdělávacího procesu zaveden nový prvek, kdy součástí všech hlavních vyučovacích předmětů byly i modelové situace, četná praktická cvičení a také občasné exkurze na odborných pracovištích a jednotlivých útvech policie.²⁰⁾

3.2.2 Profil policisty

V rámci popisovaného modelu vzdělávání policistů byly na studenty kladeny konkrétní požadavky, které mají v jednotlivých předmětech během svého studia naplnit a dosáhnout. Tomuto předcházela důkladná analýza předchozího modelu základní odborné přípravy a rovněž připomínkování ze strany výkonných útvarů Policie ČR, což mělo zaručit co nejkvalitnější systém výuky a celkové přípravy policisty na jeho povolání. Zmíněné požadavky budu pro názornost uvádět dle jednotlivých oborů (nejdůležitějších vyučovaných předmětů).

Právo

Cílem studia tohoto předmětu bylo hlavně prohloubit právní vědomí policisty, kvalitně ho připravit na samostatné a fundované posuzování a řešení situací, s nimiž se může setkat při výkonu jeho pravomoci (zejména při působení na základních útvarech policie) a vypěstovat v něm návyky dále se v tomto oboru samostatně vzdělávat.

Těžiště výuky spočívalo ve třech studijních celcích, které tvořily trestní právo hmotné, trestní právo procesní a právo přestupkové. Po úspěšném ukončení studia měl absolvent ovládat příslušné právní předpisy, umět se orientovat v právním řádu ČR, dokázat posoudit a kvalifikovat protiprávní jednání, samostatně zpracovat přestupkový spis, aplikovat právo v oblasti trestního řízení a znát zásady bezpečnostní politiky České republiky. Dále by měl ovládat základní policejní činnosti zaměřené na výkon pořádkové, dopravní, pohraniční, cizinecké a ochranné služby Policie ČR.

Pro přehlednost uvádím okruh vědomostí, které si policista studiem tohoto předmětu měl osvojit:

- mít nezbytné znalosti z oblasti teorie práva a právního státu
- znát vybraná ustanovení platného zákona o služebním poměru příslušníků Policie ČR a umět je využívat ve své služební činnosti
- znát Ústavu České republiky a základní instituty Listiny základních práv a svobod a dále obsah vybraných mezinárodních smluv pojednávajících o lidských právech
- umět využívat a aplikovat obecnou část i vybraná ustanovení zvláštní části trestního a přestupkového zákona, orientovat se v přestupkovém řízení a zvládnout řešit přestupky v blokovém řízení, případně jejich oznámením

- umět aplikovat trestní právo procesní v rozsahu potřebném pro výkon funkce policejního orgánu zařazeného do skupiny dokumentace trestné činnosti
- mít obecné znalosti z obchodního, občanského a mezinárodního práva, jež souvisí s aplikací trestního či přestupkového zákona

Služba pořádkové policie

Tento předmět společně s právem patří ke stěžejním předmětům, které jsou vyučovány v rámci základní odborné přípravy na policejních školách MV. Problematika v tomto předmětu obsažená tvoří obecnou i speciální teoretickou a praktickou přípravu, jež je potřebná pro výkon služby každého policisty.

Cílem výuky tohoto předmětu je hlavně formování žádoucích služebních postojů u nových policistů, kteří si mají osvojit základní znalosti, intelektuální dovednosti a praktické návyky, nezbytné pro výkon jejich budoucí služby. Největší pozornost je věnována právní úpravě činnosti Policie ČR a rozboru jednotlivých ustanovení zákona o Policii ČR (zejména oprávnění a povinností policisty, služebních zákroků a úkonů, oprávněného použití donucovacích prostředků a zbraně, apod.). Studium je zaměřeno nejen na teoretickou stránku, ale i praktická zaměstnání v podobě řešení modelových situací, při nichž si studenti názornou aplikací příslušných právních norem prověří své získané vědomosti, kdy tyto jsou pak schopni uplatnit i v konkrétní praxi a tím si vytvořit a osvojit správné návyky pro výkon služby.

Pro představu opět uvedu několik konkrétních požadavků na vědomosti získané studiem tohoto předmětu:

- policista má znát vnitřní organizaci Policie ČR, její obecné úkoly a tyto umět naplňovat ve své činnosti
- zvládnout samostatně plnit svěřené úkoly na úseku hlídkové, obchůzkové a dozorčí služby (včetně zpracování příslušné dokumentace)
- má znát své povinnosti a oprávnění, které vyplývají zejména ze zákona o Policii ČR a v jejich souladu plnit své svěřené úkoly
- znát právní důvody použití donucovacích prostředků a zbraně v souladu se zásadami zákonnosti a přiměřenosti. Také má být schopen zpracovat příslušnou dokumentaci, týkající se použití těchto prostředků
- mít na paměti obecné i specifické zásady provádění služebních zákroků, úkonů a opatření, jež dovede uvést do praxe

Kriminalistika

Další ze stěžejních předmětů, jež jsou vyučovány během základní odborné přípravy. Tvoří poznatky interdisciplinárních metod, které jsou navzájem propojeny za účelem efektivního využití při odhalování a vyšetřování trestné a jiné protiprávní činnosti.

Podstatou výuky především je, aby studenti získali povědomí o jednotlivých kriminalistických metodách a jejich praktickém uplatnění a rovněž dokázali získané vědomosti a dovednosti využít v praxi. Vlastní výuka tedy není zaměřena pouze na teoretický výklad, ale i na praktická cvičení v rámci modelových situací. Po úspěšném absolvování tohoto předmětu měl policista zvládnout:

- orientovat se v základních teoretických pojmech kriminalistické nauky a umět využívat jednotlivé prvky kriminalistické taktiky
- organizovat prvotní zásah na místě činu a provést nezbytná a neodkladná opatření
- provést ohledání místa činu v rámci kompetence policejního inspektora, za tímto účelem využít základní kriminalistické techniky a metody a zpracovat příslušnou dokumentaci
- vyhledat nejrůznější stopy a důkazy na místě činu, tyto zajistit a zachovat pro pozdější využití či upotřebení
- znát způsoby kriminalistické identifikace osob (věcí) a tento úkon provést či zajistit. Dále ovládat systém pátrání po osobách a věcech a také zvládnout zpracovat příslušnou dokumentaci k vyhlášení či odvolání pátrání.
- dokázat efektivně využívat kriminalistický identifikační systém při plnění svých služebních úkolů
- mít přehled o aktuálních formách páčání trestné činnosti

Služba dopravní policie

Tento předmět navazuje na pořádkovou službu a je zaměřen na odbornou přípravu policistů pro plnění úkolů spojených s výkonem dopravní služby. Je stěžejní hlavně pro vzdělávání budoucích dopravních policistů, ale dotýká se přípravy i policistů ostatních složek (zejména pořádková, cizinecká a pohraniční policie).

Cílem studia je osvojení si právních předpisů, jež upravují problematiku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, získání potřebných dovedností a návyků

k provádění jednotlivých druhů kontrol v rámci dohledu nad silničním provozem a také pochopení taktiky služebních zákroků a úkonů používaných při zastavování a kontrole vozidel. Výuka je rovněž zaměřena na odhalování, projednávání a dokumentaci přestupků v silničním provozu, zjišťování podnapilosti řidičů motorových vozidel, řízení a odkloňování dopravy, zajišťování dopravní nehody a zpracovávání základní dokumentace k těmto úkonům.

Výuka je velmi často propojena s praktickými cvičeními (modelové situace), ve kterých jsou předané poznatky ihned propojeny s konkrétními příklady služební praxe. Studium předmětu by mělo policistu formovat v těchto základních směrech:

- orientace v organizaci služby dopravní policie a jejich úkolech
- znalost právní úpravy provozu na pozemních komunikacích a technické způsobilosti vozidel
- praktické zvládnutí dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu, zastavování a kontrola vozidel, jejich řidičů a předepsaných dokladů. V souvislosti s tím dále zpracovat potřebnou dokumentaci k výkonu této služby.
- zvládnout řešit dopravní přestupky, malé dopravní nehody (včetně zpracování předepsané dokumentace) a odhalovat případy požívání alkoholu a jiných návykových látek ze strany účastníků silničního provozu

Psychologie

Tento předmět má za úkol poskytovat základní poznatky a praktické nácviky jež souvisejí s tímto společensko - vědním oborem, které lze následně využít při výkonu policejní činnosti. Nepojímá však pouze problematiku z pohledu psychologie, ale i otázky dalších společenských věd, zejména sociologie, pedagogiky, etiky, apod. Má také formovat policistu k uvědomělému občanství, řádnému výkonu jeho pravomoci a chápání významu a úlohy policie v demokratickém státu. Rovněž pomocí rozmanitých poznatků těchto oborů má naučit absolventa citlivému jednání s občany v souladu s profesní etikou a osobní morálkou, i v nejnáročnějších situacích. Dalším úkolem je zdokonalit policistu v umění komunikace a mezilidské interakce, se zřetelem na rozmanité situace, do nichž se dostává během výkonu své služby (např. oznamování tragických událostí pozůstalým). Nedílnou součástí výuky je i řešení praktických modelových situací, které jsou navozovány za účelem prohloubení vlastního sebepoznání a sociální inteligence.

Tělesná příprava

Pro praktický výkon služby na základních útvarech policie je absolvování tohoto předmětu velmi důležité, neboť jeho osnovy jsou tvořeny právě na podkladě poznatků a požadavků přímé praxe. Cílem je rozvoj tělesné zdatnosti začínajících policistů, získání speciálních dovedností a návyků, jejichž osvojení je nutné pro každodenní výkon policejní služby. Mezi ně patří zejména správné a efektivní používání hmatů, chvatů, úderů a kopů sebeobrany, jiných donucovacích prostředků (obušku, pout, úder střílnou zbraní, atd.) a výcvik v provádění zákroků proti agresivním jedincům, aby to zároveň bylo v souladu s platnými zákony a předpisy a etikou policejní práce. Velký důraz je kladen na modelové situace a pro co největší zefektivnění činnosti pokrývá tento nácvik současně více učitelů. Součástí výuky je také pořadová příprava a osvojení řádného vystupování a jednání s nadřízenými.

Střelecká příprava

Z hlediska výcviku jeden z nejnáročnějších předmětů, který je nedílnou součástí celkové přípravy nových policistů na přímý výkon služby. Nezbytným obsahem výuky je teoretická příprava, ale podstatou je vlastní praktický výcvik ve střelbě. Během ní studenti získají povědomí o zbraních používaných u Policie ČR, musí si osvojit návyky a dovednosti jež jsou nutné pro zacházení a bezpečnou manipulaci s těmito zbraněmi, potažmo střelivem. Také jsou proškoleni v souladu s aktuálními vnitřními předpisy o řádném zabezpečování, ukládání a nošení služebních zbraní a jejich ošetřování. V rámci praktického výcviku, který probíhá na školních střelnicích, jsou vedeni ke správnému používání přidělené zbraně, což si mají osvojit absolvováním předepsaných střeleckých cvičení (nabití a vybití zbraně, střelecký postoj, tasení zbraně, přebíjení zbraně, mířená a pudová střelba, odstraňování poruch, čištění zásobníku a zbraně).²¹⁾

3.2.3 Sociální aspekty

Popisovaný model základní odborné přípravy byl připraven a koncipován tak, aby nedocházelo k průvodním negativním jevům, jež přinášelo naplňování modelu předchozího. Velký důraz byl kladen zejména na praktickou stránku výuky, aby si každý policista mohl nabyté vědomosti ověřit během častého provádění nejrůznějších

modelových situací. Absolvent studia tak do přímého výkonu služby již přichází vybaven základními dovednostmi a návyky, je tedy lépe připraven na řešení četných problémů, s nimiž se během své činnosti setká. Je také mnohem lépe připraven po stránce služební taktiky, poněvadž tuto bylo nutné vylepšit vzhledem k rostoucí agresivitě pachatelů.

Uvedený vzdělávací systém je však zaměřen hlavně na striktní dodržování a aplikaci služebních postupů, což policistu odvádí od citlivějšího posouzení dané věci, kdy tento postoj by mohl být mnohdy výhodnější. Tento problém, dle mého názoru, nabývá na významu zejména v poslední době, neboť je velmi proklamována myšlenka, že výkon policejní práce má být zejména službou pro občany. V tomto ohledu byl tento model nedostatečný a to postupně vedlo k další inovaci.

V souvislosti s již uvedenými fakty, byl takto formovaný a vyškolený policista připraven při výkonu své pravomoci bezchybně uplatňovat zejména restriktivní a represivní postupy a opatření, přičemž zůstal takřka opomenutý sociální aspekt služební činnosti. Nutné a zásadní se tedy do budoucna ukázalo posílení komunikativních, sociálních a občanských kompetencí každého policisty, neboť jeho práce je především službou každému slušnému občanovi.

Otevřenou otázkou a velkým úkolem pro následující model vzdělávání nových policistů však zůstalo to, jakým způsobem výše uvedené požadavky naplnit a uvést do praxe. Odborné vědomosti a teoretické znalosti se předávají mnohem jednodušeji, než je formování požadovaných morálních vlastností a osobní etiky u dospělých jedinců, kteří jsou v tomhle směru již zásadně ovlivněni svým okolím a dosavadním způsobem prožitého života.

3.2.4 Dílčí závěr

Druhý novodobý model vzdělávacího systému nově přijatých policistů byl do praxe uveden v polovině roku 2001. Dobrým počinem bylo rozdělení studentů do tříd podle jejich zařazení do jednotlivých složek policie (třídy pořádkových, dopravních, cizineckých policistů, apod.), které dovolilo kvalitnější profilování a koncipování vlastní výuky. Výhodou byla také stanovená pevná délka studia základní odborné přípravy, což umožnilo promyšlené rozvržení učiva.

Oproti předchozímu modelu se podařilo docílit i lepší provázanosti teoretické a praktické stránky výuky. Důraz nebyl kladen pouze na odbornou, ale i taktickou stránku přípravy. Z toho tedy vyplývá, že zvláštní požadavek byl kladen na praktické zkoušení naučených vědomostí a jejich prohlubování v rámci celé řady modelových situací, ve kterých se studenti učí aplikovat získané poznatky na konkrétní problémy a získat tak vhodné návyky pro pozdější výkon služby. To mělo posloužit i k tomu, aby policista byl po příchodu ke svému základnímu útvaru policie ochráněn před špatnými služebními návyky svých déle sloužících kolegů.

Hodnocení popisovaného modelu lze shrnout do názoru, že absolvent uvedeného studia byl pro výkon své služby poměrně dobře připraven ve všech rovinách, i když vlastní výuka u takřka všech předmětů byla zaměřena spíše na striktní dodržování a přesnou aplikaci předepsaných služebních postupů. To při pozdějším výkonu pravomoci zrovna nenahrávalo citlivějšímu posuzování daných věcí, které by bylo mnohdy vhodnější a účelnější. Slabinou tedy byla zejména nedostatečnost důrazu na sociální aspekty praktické policejní činnosti a opomíjené bylo i zásadnější působení na rozvoj a profilování žádoucích mravních a osobnostních (charakterových) vlastností formovaného policisty.

3.3 Třetí model odborné přípravy (2005 – dosud)

Tento zatím poslední vzdělávací systém byl koncipován tak, aby vyhovoval požadavkům nového služebního zákona. Účinnost zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, však oproti původnímu očekávání byla neustále posouvána, tudíž zmíněný model základní odborné přípravy policistů byl uveden do praxe ještě o dva roky dříve, než uvedená právní norma (účinnost zákona až od 1. 1. 2007).

Model je postaven na příslušném, dobře propracovaném rámcovém vzdělávacím programu základní odborné přípravy policejních inspektorů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, což je dokument poměrně otevřený a má být postupně doplňován a inovován dle nových poznatků, vývoje vzdělávání a bezpečnostní problematiky ve státu tak, aby byl schopen pružně reagovat na aktuální potřeby Policie ČR, Ministerstva vnitra ČR a také společnosti.

Důraz zmíněného rámcového vzdělávacího programu připraveného Ministerstvem vnitra ČR byl kladen zejména na to, aby studenti základní odborné přípravy v co největší míře vykonávali veškeré aktivity související s výukou v reálných podmínkách výkonu služby, nebo alespoň v podmínkách, které tuto skutečnost simulují a byl zpracován tak, aby mohl být tomuto záměru pružně přizpůsobován a případně postupnými dílčími kroky upravován. Rovněž předpokládal časté využívání praktických cvičení, modelových situací a nově také emočního prožitku studenta, jenž vzniká v rámci používání těchto inscenačních metod, aby mohly být efektivně formovány osobnostní vlastnosti nových policistů, které jsou nezbytné k následnému úspěšnému výkonu policejní praxe. Model byl tedy postaven na systémovém propojení výuky se základy psychologie, s cílem naučit studenty využívat při řešení problémů prvky transakční analýzy a vést je k asertivnímu jednání. Toto byla velmi podstatná změna, která odlišovala uvedený model vzdělávání od těch předchozích.

Uvedený rámcový vzdělávací program však neuvažoval jen s jedním vzdělávacím systémem policistů (základní odborná příprava), ale upravoval též další vzdělávání policistů v rámci četných specializačních, inovačních a jazykových kurzů. Došlo tedy k zásadní změně ve vzdělávání nových policistů, která spočívala v opětovném návratu k předchozím modelům. V rámci základního vzdělávání byl opět připravován univerzální policista a jeho specializace pro výkon v rámci konkrétní služby policie (pořádková, dopravní, cizinecká, apod.), byla řešena až v další fázi vzdělávání (následné specializační kurzy).²²⁾

3.3.1 Charakteristika modelu

Jak jsem již uvedl na počátku, tento model byl připraven tak, aby mohl pružně reagovat na určité změny a aktuální potřeby, které se mohou objevit během jeho naplňování do praxe, což znamenalo jistou revolučnost tohoto pojetí.

Cíle a obsah základní odborné přípravy byly založeny na zcela novém filozofickém pojetí policejní práce, pro kterou byla charakteristická zejména myšlenka, že policejní práce musí být službou občanovi a policista tudíž musí být velice profesionální, kvalifikovaný, motivovaný a má disponovat vysokým etickým standardem. Jeho výcvik a vzdělávání musí být založeny na vysoce kompetenčním

přístupu, přičemž je nezbytné během tohoto procesu neustále zdůrazňovat osobní zodpovědnost každého policisty nejen za jeho chování a konkrétní služební výkony, ale také za jeho následné sebevzdělávání. Zmíněné myšlenky vplynuly z rostoucí potřeby otevírání policie vůči veřejnosti, s cílem zásadně změnit a zlepšit image této ozbrojené složky. Jednotlivé problémy a úkoly byly vymezeny v projektu „Community policing“, který obsahuje výčet konkrétních doporučení pro úspěšné dosažení těchto vytyčených změn.²³⁾

Vlastní odborná příprava byla určena pro policisty nově přijaté do služebního poměru příslušníka Policie České republiky, který splnil podmínku dosažení úplného středního vzdělání nebo úplného středního odborného vzdělání. Výuka je realizována výhradně formou denního studia a tvoří ji část předmětová a část integrovaná (minimální podíl integrované výuky musí tvořit nejméně 20 %).

Celková délka základní odborné přípravy je stanovena na 12 měsíců a je rozdělena mezi vlastní výuku (208 pracovních dnů), závěrečnou zkoušku (5 dnů), dovolenou (30 dnů) a rezervu ředitele školy (10 dnů). Počet vyučovacích hodin pracovního týdne je stanoven na 37 a do celého vzdělávacího procesu je možno rozvrhnout i časový plán samostudia.²⁴⁾

Výuka je členěna do 4 základních tematických okruhů, na kterých je postaven a provázán celý vzdělávací proces.

- Téma I: Postavení jedince v demokratickém státu a její organizace
- Téma II: Právní základy činnosti Policie ČR
- Téma III: Služební zákroky, služební a procesní úkony
- Téma IV: Metody a formy činnosti zákl. útvarů vybraných složek PČR

Určitou inovací prošlo i hodnocení příslušných znalostí, dovedností a postojů studujících, které má vyučující za úkol průběžně během celé výuky svého předmětu provádět. Posluchači jsou hodnoceni standardně známkami v rozsahu 1 – 5 v rámci jednotlivých tematických celků. Na závěr každého výše uvedeného tematického okruhu musí pro postup do další fáze studia zvládnout příslušný didaktický test, ale pokud je student již před tímto testem hodnocen průměrnou známkou 4 nebo 5, pak k tomuto testu není připuštěn, je hodnocen jako nevyhovující a musí nejprve absolvovat z daného okruhu učiva úspěšné komisionální přezkoušení. To mu ale ještě neumožňuje automaticky postoupit do další fáze studia předmětu, ale musí ještě nejprve úspěšně

zvládnout vlastní didaktický test, tak jako ostatní studenti. Systém tak do vzdělávacího procesu zavádí novinku s prvky vysokoškolského hodnocení, která spočívá v tom, že ve studiu nemůže pokračovat žák s nevyhovujícími výsledky.

Didaktický test může mít charakter písemné zkoušky s volenou nebo otevřenou odpovědí, praktické zkoušky, nebo kombinace obou těchto metod. Jeho cílem je ověřit úroveň získaných znalostí, dovedností a intelektuálních schopností studujících a prokázat tak splnění jednotlivých cílů vzdělávání. Výsledné hodnocení testů se neprovádí konkrétní známkou, ale pouze vyjádřením „splnil - nesplnil“. Pokud student nezvládne didaktický test, má možnost jej jednou opakovat, a to nejpozději do 3 týdnů od jeho prvního konání (s výjimkou testu po posledním tématickém okruhu). Opakované nezvládnutí této zkoušky je důvodem pro administrativní ukončení studia takového policisty.

Pouze úspěšné zvládnutí všech dílčích zkoušek, jež následují po absolvování jednotlivých tématických okruhů, je předpokladem připuštění k závěrečným zkouškám.

K závěrečným zkouškám jsou tedy připuštěni pouze studenti, kteří jsou ve všech předepsaných testech hodnoceni výrokem „splnil“. Závěrečná zkouška je kombinací písemné, ústní a praktické formy. Každá tato část je obdobně jako u dílčích zkoušek hodnocena pouze slovním výrokem „splnil – nesplnil“ a k jejímu úspěšnému absolvování je nutno mít kladné hodnocení ze všech částí této zkoušky. Za účelem vykonání a fundovaného hodnocení každé závěrečné zkoušky je ustanovena příslušná odborná komise.²⁵⁾

Písemnou část závěrečné zkoušky tvoří didaktický test, který obsahuje úlohy s výběrem odpovědí a úlohy s volnou formou odpovědi vlastní. Poté následuje ústní zkouška, jež spočívá v ústní odpovědi na položenou zkušební otázku, která je obsahově tvořena více podotázkami. Na závěr student musí zvládnout ještě praktickou zkoušku, která je postavena na inscenačním řešení simulovaného případu. Řešení student předvádí před zkušební komisí. Součástí této formy je následný pohovor studenta se členy komise, ve kterém má zkoušený popsat a vysvětlit postup, jenž uplatnil při řešení praktického případu (hledisko zákonnosti, odborného zvládnutí problému, komunikačních dovedností, etického chování, taktiky zákroku, psychologických aspektů, administrativních náležitostí). Svůj postup při řešení této části závěrečné zkoušky policista obhájí s využitím videozáznamu, který byl právě za tímto účelem pořízen, během jejího praktického konání.

3.3.2 Profil policisty

Celá základní odborná příprava směřuje k tomu, aby si policisté během tohoto výcviku a vzdělávání posílili vymezené klíčové kompetence a zároveň také došlo k vytvoření kompetencí odborných. To je samozřejmě opět provázáno s potřebami výkonu tohoto povolání a s požadavky aktuální služební praxe. Stručný výčet jednotlivých kompetencí bude následovat a vychází z příslušných učebních osnov.²⁶⁾

Odborné kompetence

Pod tyto kompetence byla zahrnuta etika policejní práce a chování k občanům, právní vědomí policisty, výkon odborné policejní činnosti a kompetence k provádění příslušných policejních zákroků. Výčet tvořil ucelené okruhy, pod které byly zahrnuty jednotlivé konkrétní požadavky na profil každého absolventa, jež budou vymezeny v následujících statích.

1. Oblast etiky policejní práce a chování k občanům:

- policista si má plně uvědomit úlohu policie v demokratické společnosti, rozpoznat etické aspekty této práce, sociální pozadí, rozsah a dopady policejní činnosti
- pochopit společenskou nepřijatelnost korupčního jednání a jeho mechanismy
- znát a umět v praxi aplikovat pravidla chování policisty vůči občanům, aniž by bylo omezeno plnění služebních úkolů, dále se snažit předcházet konfliktům, případně je umět řešit a být vnímavý k mínění občanů a jejich požadavkům
- rozpoznat, že účinná prevence má stejný význam jako policejní represe a umět ji začlenit do své každodenní služební činnosti

2. Oblast právního vědomí:

- policista má být schopen se orientovat v právním systému ČR, v právním vymezení základních svobod, práv a povinností občanů a rozlišovat důležitost a sílu jednotlivých právních norem
- znát postavení Policie ČR v systému státní správy, její základní úkoly a organizaci a umět se orientovat v zákoně o Policii ČR tak, aby byl v praxi schopen zachovávat zákonnost svého postupu a využívat potřebná ustanovení

- orientovat se v právním řádu České republiky, znát vybrané pasáže z trestního a přestupkového práva a umět je aplikovat ve své praxi
  - chovat se vždy v souladu s platným právem a svými právy a povinnostmi
3. Oblast výkonu odborné policejní činnosti:
- policista má znát příslušné obecně závazné právní akty a interní akty Policie ČR, upravující postupy nezbytné pro výkon základních policejních činností
  - rozpoznat způsoby páčání trestné činnosti, umět jí předcházet a odhalovat v rozsahu působnosti základního článku služby policie, k němuž je zařazen
  - být schopen plnit úkoly při ochraně veřejného pořádku, ochraně života a zdraví fyzických osob a zabraňování páchané trestné činnosti
  - plnit úkoly svěřené do kompetence základního článku služby pořádkové (případně dopravní či železniční) policie a úkoly vyplývající z dozorcí služby
  - kvalifikovaně vykonávat činnost při podání vysvětlení osob, vést výslech osoby podezřelé, poškozené, svědka, mladistvého či dítěte
  - umět se pohybovat na místě činu či jiné události tak, aby nedošlo ke zničení či znehodnocení kriminalistických stop a umět toto místo zajistit
  - zvládat úkony a postupy související s kontrolou osob, dokladů a pátráním
  - provádět dohled nad silničním provozem a zvládat pokyny pro jeho řízení
  - naučit se vést a zpracovávat potřebnou dokumentaci k plnění stanovených úkolů
  - umět používat při své práci výpočetní techniku a využívat informační a komunikační systémy
4. Oblast provádění služebních zákroků:
- policista má být schopen provést fundovaný služební zákrok s doporučenými taktickými postupy, s důrazem na zajištění bezpečnosti vlastní a dalších osob
  - zvládnout předvedení, zajištění a zadržení osoby (resp. pachatele) z hlediska znalosti a dodržení příslušných právních předpisů a zachování bezpečnosti
  - být schopen provést správný výběr a vhodné použití donucovacích prostředků, případně služební zbraně, to vše v souladu s příslušnými právními předpisy (včetně bezpečné manipulace se zbraní, jejího nošení a ukládání)

Občanské kompetence

- policista musí dbát na dodržování zákonů a pravidel chování, respektovat práva a osobnost druhých a aktivně vystupovat proti rasismu, xenofobii a diskriminaci
- jednat odpovědně, samostatně, iniciativně a v souladu s morálními principy nejen ve vlastním zájmu, ale hlavně v zájmu veřejném a v duchu demokracie
- ctít život jako nejvyšší hodnotu a uvědomovat si z toho plynoucí odpovědnost
- zajímat se o politické a společenské dění v ČR i ve světě a veřejné záležitosti lokálního charakteru, být připraven řešit sociální a jiné společenské problémy
- umět kriticky myslet, to znamená dokázat zkoumat věrohodnost informací, nenechávat se manipulovat, tvořit si o věcech vlastní úsudek a být schopen o něm diskutovat s jinými lidmi

Sociální kompetence

- policista má umět pracovat v týmu na různých pracovních pozicích a podílet se na realizaci společných pracovních činností (schopnost spolupráce)
- podněcovat týmovou práci vlastními návrhy na řešení úkolů, nezaujatě zvažovat návrhy druhých, podporovat společná rozhodnutí a těmto se podřizovat
- přispívat k vytváření vhodných pracovních a společenských vztahů, předcházet vzniku osobních konfliktů a vystupovat proti diskriminaci a nesnášenlivosti
- umět přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly a řešit samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy
- efektivně využívat prostředky informačních zdrojů (internet, intranet) a komunikační technologie (PC, elektronická pošta, fax), být schopen pracovat se získanými informacemi, třídit je, analyzovat a hodnotit jejich relevanci

Komunikační kompetence

- policista by měl umět vyjadřovat se přiměřeně k účelu jednání v dané situaci a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování
- být schopen ovládat projev mluvený i písemný, formulovat své myšlenky souvisle a srozumitelně a v písemné podobě stylisticky a jazykově správně
- umět vymezit a písemně zaznamenat podstatné myšlenky vyplývající ze slovních projevů jiných lidí (přednášky, diskuze, porady) či psaných textů
- naučit rozumět a správně používat odbornou terminologii

Personální kompetence

- policista by měl umět reálně posuzovat své fyzické i duševní možnosti, odhadovat výsledky svého chování a jednání, stanovovat si splnitelné cíle a rovněž pečovat o své zdraví, fyzický a duševní rozvoj
- být schopen efektivně pracovat a učit se, za tímto účelem si stanovit reálný plán, vymežit adekvátní činnosti a postupy, časový harmonogram plnění a průběžně vyhodnocovat úspěšnost realizace
- umět racionálně posuzovat svou odbornost a pokrok v učení a práci, přijímat hodnocení svých výsledků a postojů ze strany nadřízených i jiných osob, volit pouze adekvátní a promyšlenou reakci a umět přijímat rady i kritiku

Po nástupu do vlastní služební praxe, jež následuje po úspěšném zakončení absolvovaného studia základní odborné přípravy musí každý policista úspěšně zvládnout ještě služební zkoušku, kterou je povinen vykonat nejpozději do doby, než uplyne jeho služební poměr na dobu určitou (zpravidla do tří let od přijetí do služebního poměru k Policii ČR). Při jejím neúspěšném zvládnutí má policista nárok ji jedenkrát opakovat, pokud neuspěje ani při tomto pokusu, tak je služební poměr ukončen.²⁷⁾

Služební zkouška má zejména ověřit, zda policista zvládl dostatečně propojit se svou služební činností jednotlivé odborné, občanské, sociální, komunikativní a personální kompetence, které jsou vymezeny výše.

3.3.3 Sociální aspekty

Tento poslední, dosud platný systém vzdělávání nových policistů je v podstatě prvním, který je skutečně zaměřen na reálnou problematiku sociálních dopadů policejní práce ve vztahu ke společnosti.

Příslušný rámcový vzdělávací program, jímž byla koncipována a upravena tato forma základní odborné přípravy, byl připravován v době, kdy začala vznikat myšlenka projektu „Community policing“, což je postupný reformní program zavádění příslušných prvků do policejní praxe, jehož cílem je vytvoření optimálního modelu současné práce policie, který má za úkol zejména otevřít tuto složku vůči veřejnosti a postupně odbourat propast v důvěře mezi občany a policií. Z uvedeného důvodu je

i tento vzdělávací systém v tomto duchu připraven a dá se říci, že na tyto požadavky dokázal reagovat.

Policista, který takto nastavenou odbornou přípravou prošel, by měl být tedy zcela odpovědný za vlastní jednání a to zejména v případech určitého zásahu do občanských práv a svobod lidí. Důraz je kladen i na změnu postoje policisty k občanovi, tento by neměl být jen pouhým zdrojem informací, jak tomu bylo dříve, ale měl by se stát ústředním bodem policejní práce. Policista je tedy veden k tomu, aby nevnímal občany jen jako zdroj potencionálních obtíží, ale hlavně jako partnera, se kterým je nutno spolupracovat. V tomto postoji se odráží hlavní myšlenka soudobých reformních snah, že policie je tu pro společnost a nikoli naopak.

Popsaný model základní odborné přípravy policistů přináší do jejich práce nové, zásadní prvky, což je princip kooperace – důraz na úzkou spolupráci s občany, princip konkrétní odpovědnosti vůči občanům, princip iniciativního působení – chápání kriminality jako skutečně negativního jevu, jež se dotýká celé společnosti a princip strategie, což je důraz na naplňování těchto požadavků. Hlavním cílem je postupné vybudování nové policie, která je vstřícná vůči široké veřejnosti.²⁸⁾

Vzdělávací systém je tedy postaven tak, aby posiloval orientaci policistů na občany jako na své klienty, aby co nejvíce omezoval konflikt mnohdy pramenící z jejich činností a aby byl zvýšen důraz na schopnost policistů správně komunikovat v nekonfliktních situacích.

Z uvedeného vyplývá, že předmětný systém je poprvé zásadněji zaměřen na vzdělávání policistů i v oblasti sociální, neboť cílem tohoto procesu je policista, který je na patřičné úrovni nejen po stránce odborné, ale který také chápe problémy občanů i širší společnosti a dokáže na ně patřičně reagovat.

3.3.4 Dílčí závěr

Tento třetí a dosud platný model základní odborné přípravy policistů byl zaveden do praxe poměrně nedávno, v roce 2005.

Vzdělávání nových policistů už není zaměřeno pouze na odbornou a praktickou složku, ale do výuky je začleněno širší pojetí psychologického a sociálního působení, které se zaměřuje na komplexní rozvoj osobnosti policisty i v oblastech občanských,

komunikativních a personálních kompetencí. Cílem je vzbudit v absolventovi žádaný postoj k občanům, který spočívá v aktivním jednání, ochotě řešit problémy a všímavosti vůči svému okolí.

Velkou výhodou bylo zavedení nového prvku výuky – integrovaného výcviku, což je velmi důležité pro správnou přípravu policistů pro výkon jejich činnosti. Tento má hlavně za úkol navodit do výcviku reálné podmínky služby a pracuje navíc i s prožitky studenta navozené během zkušebních zákroků, cvičení a modelových situací, což vede ke kýženému formování osobnosti studenta. Tento model má i další hodnotný aspekt, že během studia musí žáci uplatňovat při určitých činnostech a dílčích zkouškách své znalosti, dovednosti a návyky z více oblastí najednou, tak jak to vyžaduje i následný výkon jejich služby.

Zásadní průlom tkví i v postupových zkouškách (v rámci jednotlivých studijních bloků), které musí studenti úspěšně absolvovat, což lépe hodnotí obsah a úroveň jejich získaných vědomostí a dávají tak žákům i pedagogům informace o těchto výsledcích již během studia a ne až na jeho samotném závěru. Velkou nevýhodou, dle mého názoru, je však to, že postupové zkoušky i zkouška závěrečná nejsou hodnoceny standardní klasifikační škálou, ale pouze výrokem „splnil – nesplnil“, což významně snižuje smysl a celkovou prestiž těchto zkoušek a ztěžuje zároveň rozhodování zkoušejících. Trpí tím i motivace studentů k podání co nejlepšího výkonu, neboť hodnocení nečiní rozdíl mezi vynikajícím a podprůměrným (byť dostatečným) výkonem. Dalším negativem je také konání všech částí závěrečné zkoušky v jediný den, což pro studenty přináší velké psychické zatížení. Přispívá k tomu i vlastní průběh zkoušky, kdy se začíná praktickou částí (v terénu formou modelových situací) a teprve poté následuje část teoretická. Studenti mnohdy nedokáží udržet koncentraci až do konání ústní či písemné zkoušky.

Dalším novým prvkem je služební zkouška. Jejím smyslem je ověřit, zda u konkrétního policisty došlo ke kýženému propojení praxe s klíčovými kompetencemi, které si měl během studia osvojit.

Z pohledu sociálního tento vzdělávací systém rovněž udělal velký krok vpřed, neboť v duchu reformních snah (prvky projektu „Community policing“) je výuka prohloubena také o oblast sociálních aspektů policejní práce, které navazují na soudobou snahu prezentovat policii jako službu občanům a nikoli pouze jako represivní složku státní moci. Tímto se v praxi začíná naplňovat nové filozofické pojetí policejní činnosti, kdy důraz je kladen i na její sociální stránku, etickou oblast a osobní odpovědnost každého policisty.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem podrobil analýze několik novodobých modelů základní odborné přípravy českých policistů, které byly postupně zaváděny do praxe po ideologickém mezníku v roce 1989.

Hlavním cílem práce bylo poukázat na provázanost pedagogické stránky příslušných vzdělávacích systémů základní přípravy policistů se sociálními aspekty a dopady dotýkajícími se celé společnosti, kterou podmiňuje samotný výkon povolání takto formovaného příslušníka Policie ČR. V souvislosti s vymezením zmíněného cíle jsem provedl srovnání jednotlivých vzdělávacích modelů, ve kterém jsem si všímal odhalených kladů a záporů, které jejich naplňování společnosti přineslo. Vycházím totiž z přesvědčení, že pokud chceme jakkoliv změnit pojetí policejní práce a její následné chápání v očích veřejnosti, musíme začít správnou výchovou nového policisty, který je ke svému povolání prvotně formován právě v rámci resortního vzdělávání. Uvedeným srovnáním posledních třech vzdělávacích modelů jsem dospěl k následujícímu závěru:

První, opravdu hodnotnou koncepcí policejního vzdělávání v porevolučním období byl model, který vstoupil do praxe v roce 1994. Jeho negativem ale bylo, že délka základní odborné přípravy byla proti původnímu nastavení neúměrně zkracována, což s sebou přinášelo to, že policista si nedokázal dostatečně prohloubit své odborné znalosti a služební návyky s praktickou činností. V důsledku této skutečnosti trpěla především společnost, neboť absolvent zmíněného vzdělávacího systému nebyl zcela kompetentní ke kvalitnímu výkonu své služby, což se odráželo v jeho přístupu k veřejnosti. Studium uvedených pramenů jsem dospěl k závěru, že zásadně byla zanedbána i koncepce dalšího vzdělávání již sloužících policistů (specializační, jazykové a rekvalifikační kurzy), což mělo velký podíl na tom, že policie v uvedené době jen obtížně dokázala reagovat na bouřlivý vývoj společnosti (změna režimu a směřování k demokratickému zřízení přinesly i nové formy páchání trestné činnosti, narůstající problematiku korupčního jednání, komplikace v soužití s národnostními menšinami, změny sociálních podmínek, rozdělení společenských vrstev na bohaté a chudé, apod.)

Druhý model základního vzdělávání policistů, platný od roku 2001, se snažil reagovat na negativa, s nimiž se potýkal systém předchozí. Byla stanovena pevná délka studia, za kladný rys bych označil i to, že studenti byli od samého počátku zařazeni do

tříd dle svých specializací (pro jednotlivé služby policie). Dobře byl propracován i systém samotného vzdělávání, teoretická výuka byla velmi úzce propojena s praktickou činností (osvojení profesních návyků, služební taktiky a postupů v rámci modelových situací). Dle zjištěných závěrů však dodržování naučených postupů takto vyprofilovaným absolventem, který byl v praxi bezchybně připraven uplatňovat restriktivní a represivní služební postupy a jednání, vedlo k tomu, že policista nebyl schopen citlivějšího posuzování daných problémů, čímž zásadně trpěl kontakt a komunikace s občany. Dle mého názoru model opomíjel sociální stránku praktické policejní činnosti, neboť v rámci vzdělávacího procesu nebyly dostatečně posíleny žádoucí mravní a osobnostní vlastnosti policisty.

Poslední, dosud platný vzdělávací systém nových policistů, byl do praxe zaveden od roku 2005. Dle mého zjištění jde o první model, který je kromě pedagogické stránky podstatně zaměřen i na problematiku sociálních dopadů policejní práce. V tomto duchu je policista na svou činnost připravován už od samého počátku, kdy je veden ke kladnému postoji vůči občanům a k odpovědnosti za své jednání. V rámci uvedeného vzdělávání je tedy zásadně posilována orientace policistů ke společnosti. Absolvent musí na občana nahlížet jako na svého klienta a partnera a přistupovat k němu aktivně s cílem pochopit ho a pokusit se vyřešit jeho problémy. Důraz je kladen na spolupráci, schopnost komunikace a aktivní přístup. Důkladným studiem příslušných pramenů jsem dospěl k tomu, že vzdělávací systém vychází z myšlenky aktuálního reformního programu Policie ČR pod názvem „Community policing“, jehož cílem je vytvoření optimálního modelu soudobé policie, která musí být co nejvíce otevřená vůči široké veřejnosti. Do základního vzdělávání se promítají elementární principy těchto snah (kooperace, iniciativa a strategie), což má vést k posílení důvěry společnosti vůči policii. Modelu lze vytknout i jisté slabiny, kterými jsou zejména průběh a klasifikační škála závěrečné zkoušky, které snižují její prestiž a mají neblahý vliv na motivaci studentů. Systém se rovněž vrací k přípravě univerzálního policisty, což rovněž nepovažuji za příliš šťastné, kdy následná specializace je řešena až v rámci navazujících kurzů.

Na závěr bych chtěl ještě podotknout, že se ukazuje dlouhodobě neudržitelné, aby si policie sama definovala své cíle a do určité míry i prostředky, jimiž bude těchto cílů dosahovat. Výsledkem je sice dobře fungující, avšak od reality každodenních problémů občanů odtržená organizace „bojovníků se zločinem“. I z tohoto je patrná nutnost soudobé policie pokračovat v započatých reformách, které se nevyhýbají ani

resortnímu školství a které jsou namířeny zejména jedním směrem, a to posílit orientaci celé složky na občany i širší společnost, jakožto partnery policie. Na závěr bych chtěl ještě poukázat na zásadní, a dle mého názoru trvale platnou myšlenku, že chceme-li totiž jakkoli změnit pojetí policejní práce a její chápání v očích veřejnosti, musíme začít již správnou výchovou nového policisty, který je prvotně formován právě v rámci resortního vzdělávání.

Smyslem bakalářské práce tedy nebylo pouze obsáhnout pedagogické aspekty základní odborné přípravy policistů, především u jejích jednotlivých porevolučních modelů, ale postihnout zejména sociální stránku této problematiky.

Resumé

Cílem bakalářské práce je nastínit koncepci systému základního policejního vzdělávání, se zaměřením na jeho jednotlivé modely a vývoj po roce 1990. Práce je rovněž zaměřena na získání poznatků, týkajících se formování osobnosti příslušníků Policie České republiky, kteří prošli konkrétním modelem základní odborné přípravy a především postihnout většinu sociálních aspektů, jež příprava policistů pro celou společnost v jejím konečném důsledku přináší. Tyto myšlenky a cíle jsou nastíněny v úvodu bakalářské práce.

První kapitola je věnována obecné problematice vzdělávání člověka a vzdělávání dospělých, jakožto celoživotnímu procesu, který každého jedince v jeho životě více či méně provází. Jsou zde podrobněji popsány funkce, cíle, formy a metody vzdělávání tak, jak je různí autoři uvádějí ve svých odborných publikacích.

Druhá kapitola je zaměřena na problematiku vzdělávání příslušníků Policie České republiky. Před rozбором hlavní podstaty vytyčeného cíle bylo nutno zmínit kvalifikační předpoklady nastupujícího policisty a také se blíže věnovat osobnostní stránce příslušníka Policie ČR. V rámci této části práce jsou popsány základní povinnosti, které při výkonu tohoto povolání mají být dodržovány. Poslední podkapitolu tvoří alespoň stručný nástin historického vývoje rezortního vzdělávání, počínaje přípravou četnictva v období první republiky, přes školení příslušníků veřejné bezpečnosti za socialismu a konče počátkem vzdělávání policistů v období porevolučním.

Následující kapitola je již věnována podrobnému rozboru hlavní problematiky bakalářské práce, kterou tvoří analýza třech základních modelů odborné přípravy pro nastupující policisty, jež byly do praxe postupně uváděny po roce 1990. První podkapitola charakterizuje vzdělávací systém, který byl aplikován mezi lety 1994 - 2001, druhá podkapitola popisuje model z let 2001 - 2005 a třetí podkapitola je věnována aktuálnímu vzdělávání policistů, které je platné od roku 2005 až doposud. Úvodem jednotlivých podkapitol je vždy nastíněna charakteristika příslušného modelu a následuje část, jež se zabývá profilováním takto připravovaného příslušníka Policie ČR. V rámci popisování příslušných vzdělávacích systémů jsou zmíněny i sociální aspekty, které takovéto formování osobnosti policisty přináší pro veřejnost, jíž bude tento jedinec v rámci následující služební praxe sloužit. V závěru každé z uvedených

podkapitol jsou vymezeny jednotlivé klady a zápory, jež byly podrobnou analýzou popisovaných modelů zjištěny, se zřetelem na sociální stránku věci.

Poslední částí je samotný závěr bakalářské práce, který zhodnocuje a blíže rozebírá zjištěné poznatky. Věnuje se zejména objeveným rozdílům, které odlišují příslušné modely základní odborné přípravy, mající vliv na formování osobnostních, morálních a sociálních vlastností vzdělávaných policistů. Jsou zde charakterizovány pozitivní i negativní tendence dopadající na společnost a rovněž nechybí vymezení směru, kterým se má, dle autora práce, příslušný vzdělávací systém ubírat do budoucna.

Anotace

Bakalářská práce podává přehled o vývoji a současném stavu základního policejního školství. Úvod je věnován obecné problematice vzdělávání člověka, následuje stručná charakteristika vzdělávání policistů. Hlavní část díla je věnována rozboru nejdůležitějších modelů základního vzdělávání nových příslušníků Policie České republiky, které byly naplňovány po roce 1989. Hlavním cílem je poukázat nejen na systémové a pedagogické rozdíly, ale zejména na sociální stránku a aspekty tohoto procesu. Závěr je věnován sumarizaci získaných poznatků, jejich srovnání a hodnocení. Nastíněna je i vize, kterým směrem se má tento proces nadále ubírat.

Klíčová slova

Vzdělávání člověka, vzdělávání příslušníků Policie ČR, osobnost policisty, systém vzdělávání, základní odborná příprava policistů, vzdělávací modely po roce 1989, profil a kompetence policisty, sociální aspekty, dopady vzdělávání policistů pro společnost, filozofie „Community policing”.

Annotation

The graduation theses deals with a development of an elementary police education and it's present condition as well. Prologue is concerned with the general issues of the human education followed by a brief characteristics of police education. The major part of this theses deals with analysis of the most important models of an elementary education of new members of the Police of the Czech Republic used after 1989. The principal aim is not only to point out to systemic and pedagogical differences, but especially to stress social aspects of this process. Epilogue is concerned with sumarization of gaining pieces of information, their comparasion and assessment. There is also sketched out a vision showing the process where to be proceed.

Keywords

Human education, education of the Czech Republic policemen, personality of policeman, system of education, elementary professional police course, educational models after 1989, profile and qualification of policeman, social aspects, impact of police education to society, community policing filosofy.

Seznam použité literatury

1. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.
2. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.
3. Nařízení Ministerstva vnitra č. 65 ze dne 22. 10. 2007, o vzdělávání příslušníků Policie České republiky a zaměstnanců v pracovním poměru k České republice se zařazením v Policii České republiky nebo v Ministerstvu vnitra v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra.
4. Rozkaz policejního prezidenta č. 1 ze dne 21. 1. 2005, kterým se vydává „Etický kodex Policie České republiky“.
5. BENEŠ, M. *Úvod do andragogiky*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997, 129 s. ISBN 80-7184-381-4.
6. BOČKOVÁ, V. *Aktuální problémy výchovy a vzdělávání dospělých II*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1995, 50 s. ISBN 80-7067-569-1.
7. BUDILOVÁ, L. a kol. *Policista v multikulturním prostředí*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2005, 100 s. ISBN 80-903510-1-8.
8. FLEISCHMANN, K., LIVEČKA, E. *Problémy efektivnosti vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1987, 80 s. ISBN 1011-5391.
9. KOMENSKÝ, J. A. *Didaktika velká*. 3. vyd. Brno: Komenium, 1948, 252 s.
10. MACEK, P., UHLÍŘ, J. *Dějiny policie a četnictva II*. 1. vyd. Praha: Police History, 1999, 230 s. ISBN 80-902670-0-9.
11. MUŽÍK, J. *Profesní vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1999, 200 s. ISBN 80-85963-93-0.
12. NĚMEC, M. *Občan a policie*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1996, 320 s. ISBN 28-029-96.
13. PALÁN, Z. *Výkladový slovník vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: DAHA, 1997, 159 s. ISBN 80-902232-1-4.
14. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. *Rok 2000. Budeme celý život žáky?* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1983, 160 s. ISBN 23-088-83
15. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2003, 322 s. ISBN 80-7178-772-8.

16. SAK, P., SEMRÁD, J. *Role policie ve společnosti v očekávání veřejnosti*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996, 113 s. ISBN 80-85981-30-0.
17. SKALKA J. a kol. *Základy pedagogiky dospělých*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, 258 s. ISBN 80-04-21636-6.
18. BENEŠ, K. *Etika policejní práce v historickém kontextu*. In Policejní profesionál. Praha: Policejní akademie, 1993, č. 1.
19. KAŠPAR, L. *Historia magistra vitae*. In Policista. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality, 2005, č. 5.
20. PEŠEK, J. *Nástin struktury vzdělávání, výchovy a výcviku četnictva a policejních sborů stráže bezpečnosti v letech 1918 - 1938*. In Bezpečnostní teorie a praxe. Praha: Policejní akademie, 1996, č. 1.
21. ŠAŠEK, Č. *Trocha tvrdosti neuškodí*. In Policista. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality, 2006, č. 2.
22. VANĚK, J. *Zázraky se nedějí*. In Policista. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Odbor prevence kriminality, 2005, č. 3.
23. ZOUBEK, V. *Morální a právní povinnosti policistů*. In Kriminalistika. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1994, č. 7.
24. OTEVŘENÁ SPOLEČNOST, o. p. s. *21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století*. Praha: Nadace Open Society Fund Praha, 2007.
25. Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 1994.
26. Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2001.
27. Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2005.
28. Učební osnovy základní odborné přípravy policistů. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 1994.
29. Učební osnovy základní odborné přípravy policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2001.

30. Učební osnovy základní odborné přípravy policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2005.
31. Učební plány pro základní odbornou přípravu. Holešov: Střední policejní škola MV ČR Holešov, 1994.
32. Učební plány pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Holešov: Střední policejní škola MV ČR Holešov, 2001.
33. Učební plány pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Holešov: Střední policejní škola MV ČR Holešov, 2005.
34. <http://www.navysokou.cz>
35. <http://www.skolamy.cz>
36. <http://www.spschol.cz>
37. <http://www.spshr.mv.cz>
38. <http://www.spsji.cz>
39. <http://www.spsmvbr.cz>
40. <http://www.spsmvpardubice.cz>
41. <http://www.spsruz.cz>

Odkazový a poznámkový aparát

- 1) PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. *Rok 2000. Budeme celý život žáky?* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1983, s. 9.
- 2) SKALKA J. a kol. *Základy pedagogiky dospělých.* 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, s. 80.
- 3) KOMENSKÝ, J. A. *Didaktika velká.* 3. vyd. Brno: Komenium, 1948, s. 115.
- 4) MUŽÍK, J. *Profesní vzdělávání dospělých.* 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1999, s. 133.
- 5) PALÁN, Z. *Výkladový slovník vzdělávání dospělých.* 1. vyd. Praha: DAHA, 1997, s. 130.
- 6) FLEISCHMANN, K., LIVEČKA, E. *Problémy efektivnosti vzdělávání dospělých.* 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1987, s. 23.
- 7) BOČKOVÁ, V. *Aktuální problémy výchovy a vzdělávání dospělých II.* 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1995, s. 38.
- 8) PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník.* 4. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 19, 31, 86, 175.
- 9) PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník.* 4. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 26, 75, 176, 186, 188, 213, 239.
- 10) PALÁN, Z. *Výkladový slovník vzdělávání dospělých.* 1. vyd. Praha: DAHA, 1997, s. 22, 78, 135.
- 11) Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. § 13.
- 12) BENEŠ, K. *Etika policejní práce v historickém kontextu.* In *Policejní profesionál.* Praha: Policejní akademie, 1993, č. 1, s. 4.
- 13) Rozkaz policejního prezidenta č. 1 ze dne 21. 1. 2005, kterým se vydává „Etický kodex Policie České republiky“, příloha č. 1.
- 14) MACEK, P., UHLÍŘ, J. *Dějiny policie a četnictva II.* 1. vyd. Praha: Police History, 1999, s. 69 - 73.
- 15) KAŠPAR, L. *Historia magistra vitae.* In *Policista.* Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality, 2005, č. 5, s. 12 - 15.
- 16) Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 1994.

- 17) Učební plány pro základní odbornou přípravu. Holešov: Střední policejní škola MV ČR Holešov, 1994.
- 18) Učební osnovy základní odborné přípravy policistů. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 1994.
- 19) Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2001.
- 20) Učební plány pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Holešov: Střední policejní škola MV ČR Holešov, 2001.
- 21) Učební osnovy základní odborné přípravy policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2001.
- 22) Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2005.
- 23) OTEVŘENÁ SPOLEČNOST, o. p. s. *21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století*. Praha: Nadace Open Society Fund Praha, 2007, s. 5.
- 24) Učební plány pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Holešov: Střední policejní škola MV ČR Holešov, 2005.
- 25) Nařízení Ministerstva vnitra č. 65 ze dne 22. 10. 2007, o vzdělávání příslušníků Policie České republiky a zaměstnanců v pracovním poměru k České republice se zařazením v Policii České republiky nebo v Ministerstvu vnitra v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra., čl. 3, 4, 8, 15 - 22.
- 26) Učební osnovy základní odborné přípravy policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie. Praha: MV ČR, Oddělení vzdělávání a správy policejního školství, 2005.
- 27) Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. § 12.
- 28) OTEVŘENÁ SPOLEČNOST, o. p. s. *21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století*. Praha: Nadace Open Society Fund Praha, 2007, s. 7, 8, 12, 13.

Seznam symbolů a zkratk

PČR	Policie České republiky
SNB	Sbor národní bezpečnosti
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
ZOP	základní odborná příprava

Příloha č. 1

Soupis a stručná charakteristika rezortních škol Ministerstva vnitra České republiky poskytujících kurzy ZOP příslušníků Policie ČR

(zdroj – internetové stránky www.navysokou.cz)

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra ČR v Praze

(se sídlem Praha 9 – Hrdlořezy, ul. Pod Táborem č. 102/5, Praha)

Toto zařízení patří k největším školám v rezortu Ministerstva vnitra České republiky. Hlavním posláním je profesní příprava policistů pro výkon funkcí na základních útvarech jednotlivých služeb Policie ČR. Kromě kvalifikačního kurzu základní odborné přípravy příslušníků Policie ČR pro výkon služby pořádkové, železniční, dopravní, cizinecké a pohraniční policie poskytuje i odborné vzdělání v rámci středního a vyššího policejního školství ve studijních oborech Bezpečnostně právní činnost a Policejní činnost. Dále pořádá různé doplňkové kvalifikační a specializační kurzy pro policisty (např. kurz střelecké přípravy, kurz krizového vyjednávání, kurz pro kontrolní pracovníky Policie ČR, jazykové kurzy, a další).

Střední policejní škola Ministerstva vnitra ČR v Brně

(se sídlem Brno, ul. Horní č. 21)

Škola je specializována zejména na vzdělávání nových příslušníků Policie ČR v rámci základní odborné přípravy, pro výkon služby pořádkové, dopravní a železniční policie, a to jak pro přípravu středoškoláků (denní studium), tak i vysokoškoláků (dálková forma studia). Rovněž zajišťuje nejrůznější specializační kurzy (příprava členů antikonfliktních týmů, příprava instruktorů služební přípravy, kurz lektorských dovedností, kurzy cizích jazyků), dále četná školení (metody řešení konfliktů, obsluha zařízení Pegas, práce s PC) a také programy pro vzdělávání občanských zaměstnanců Ministerstva vnitra a Policie ČR. Poskytuje tak základní a specializované policejní vzdělání a zajišťuje další odborný růst policistů a občanských zaměstnanců.

Střední policejní škola Ministerstva vnitra ČR v Holešově

(se sídlem Holešov, ul. Zlínská č. 991)

Tato škola patří svou velikostí a rozsahem činností mezi tři největší policejní školy v České republice a jako vzdělávací zařízení Ministerstva vnitra funguje od roku 1974. Hlavním vzdělávacím programem je kvalifikační příprava již přijatých příslušníků Policie ČR, která je realizována v rámci základní odborné přípravy, a to pro výkon služby pořádkové, dopravní, železniční, cizineckou, pohraniční police a ochranné služby. Rovněž zde probíhá na Střední policejní škole maturitní vzdělávání absolventů základních škol v oboru Bezpečnostně právní činnost a také další specializační, odborné a jazykové vzdělávání již sloužících policistů, které je zaměřeno na posilování efektivního rozvoje profesionality policistů.

Střední policejní škola Ministerstva vnitra ČR v Jihlavě

(se sídlem Jihlava, ul. Tolstého č. 14)

Zařízení nabízí studium pro příslušníky služby dopravní policie v kurzech základní odborné přípravy a další specializační kurzy a školení pro řidiče služebních vozidel v rezortech Ministerstva vnitra (včetně příslušníků hasičského záchranného sboru). Toto vzdělávací zařízení slouží svému účelu již od roku 1964 a je zaměřeno pouze na výchovu a výcvik specialistů dopravní služby.

Střední policejní škola Ministerstva vnitra ČR v Praze - Ruzyni

(se sídlem Praha 6 – Ruzyně, Náměstí Čs. povstání č. 32/4, Praha)

Škola zřizuje vybrané kvalifikační kurzy základní odborné přípravy pro příslušníky Policie ČR, dále specializační kurzy a celou řadu kurzů inovačních. Zaměření a účel kurzů jsou připravovány na základě aktuálních požadavků Ministerstva vnitra České republiky, popřípadě příslušných pracovišť Policie ČR. Rovněž poskytuje úplné střední odborné vzdělání v nástavbovém studijním oboru Policejní činnost a zajišťuje i vzdělávání občanských zaměstnanců policie.

Střední policejní škola Ministerstva vnitra ČR v Pardubicích

(se sídlem Pardubice, ul. Na Spravedlnosti č. 2516)

Škola poskytuje vzdělávání v kurzech základní odborné přípravy, ve specializačních, inovačních nebo zdokonalovacích kurzech, ale pouze na základě aktuálních potřeb Ministerstva vnitra ČR a výkonných útvarů Policie ČR (tedy nikoli soustavně). Škola je svou činností hlavně zaměřena na celoživotní odborné vzdělávání policistů zařazených na útvary Služby kriminální policie a vyšetřování, kriminalistických techniků a dalších policejních specialistů. Rovněž je připravena zabezpečit vzdělávání občanských zaměstnanců Policie ČR i dalších mimorezortních zájemců (vojenské policie, hasičského záchranného sboru, apod.).